

Zittingsdocument

A10-0017/2026

6.2.2026

VERSLAG

over het wegnemen van belemmeringen voor de eengemaakte markt voor
defensie
(2025/2143(INI))

Commissie veiligheid en defensie

Rapporteur: Tobias Cremer

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	19
BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT	20
ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN	21
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING.....	44
INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	71
HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE	72

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het wegnemen van belemmeringen voor de eengemaakte markt voor defensie

(2025/2143(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU),
- gezien de Verklaring van Versailles, die tijdens de informele bijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders van 11 maart 2022 is aangenomen,
- gezien het “Strategisch kompas voor veiligheid en defensie – Voor een Europese Unie die haar burgers, waarden en belangen beschermt en bijdraagt aan de internationale vrede en veiligheid”, dat op 21 maart 2022 door de Raad werd goedgekeurd en op 25 maart 2022 door de Europese Raad werd bekrachtigd,
- gezien Besluit (GBVB) 2017/2315 van de Raad van 11 december 2017 tot instelling van de permanente gestructureerde samenwerking (PESCO) en tot opstelling van de lijst van deelnemende lidstaten¹,
- gezien Richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap²,
- gezien Richtlijn 2009/81/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen door aanbestedende diensten van bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten op defensie- en veiligheidsgebied, en tot wijziging van Richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG³,
- gezien Verordening (EU) 2021/697 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het Europees Defensiefonds en tot intrekking van Verordening (EU) 2018/1092⁴,
- gezien Verordening (EU) 2023/1525 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juli 2023 betreffende de ondersteuning van de productie van munitie⁵,
- gezien Verordening (EU) 2023/2418 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot vaststelling van een instrument voor de versterking van de Europese defensie-industrie door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen (Edirpa)⁶,

¹ PB L 331 van 14.12.2017, blz. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj>.

² PB L 146 van 10.6.2009, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>.

³ PB L 216 van 20.8.2009, blz. 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>.

⁴ PB L 170 van 12.5.2021, blz. 149, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj>.

⁵ PB L 185 van 24.7.2023, blz. 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj>.

⁶ PB L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj>.

- gezien Verordening (EU) 2025/2643 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2025 tot vaststelling van het programma voor de Europese defensie-industrie en van een kader van maatregelen ter waarborging van de tijdige beschikbaarheid en levering van defensieproducten (“EDIP-verordening”)⁷,
- gezien Verordening (EU) 2025/2653 van het Europees Parlement en de Raad van 19 december 2025 tot wijziging van de Verordeningen (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, en (EU) 2024/795 wat betreft het stimuleren van defensiegerelateerde investeringen in de EU-begroting met het oog op de uitvoering van het ReArm Europe-plan⁸,
- gezien Verordening (EU) 2025/1106 van de Raad van 27 mei 2025 tot vaststelling van het instrument “Optreden voor de veiligheid van Europa (SAFE) door middel van versterking van de Europese defensie-industrie”⁹,
- gezien het voorstel van de Commissie van 17 juni 2025 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende versnelde vergunningverlening voor defensiegereedheidsprojecten (COM(2025)0821), het voorstel van de Commissie van 17 juni 2025 voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 1907/2006, (EG) nr. 1272/2008, (EU) nr. 528/2012, (EU) 2019/1021 en (EU) 2021/697 wat betreft defensiegereedheid en het faciliteren van defensie-investeringen en voorwaarden voor de defensie-industrie (COM(2025)0822), en het voorstel van de Commissie van 17 juni 2025 voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 2009/43/EG en 2009/81/EG wat betreft de vereenvoudiging van de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de EU en de vereenvoudiging van aanbestedingen op het gebied van veiligheid en defensie (COM(2025)0823), die deel uitmaken van het omnibuspakket voor defensiegereedheid van 17 juni 2025,
- gezien de conclusies van de Europese Raad over de Europese defensie, in het bijzonder die van 6 maart 2025, 20 maart 2025, 26 juni 2025 en 23 oktober 2025,
- gezien zijn resolutie van 25 maart 2021 over de uitvoering van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aanbestedingen op defensie- en veiligheidsgebied, en van Richtlijn 2009/43/EG betreffende de overdracht van defensiegerelateerde producten¹⁰,
- gezien zijn resolutie van 2 april 2025 over de uitvoering van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid – jaarverslag 2024¹¹,
- gezien zijn resolutie van 25 november 2025 over de institutionele aspecten van het rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermogen (rapport-Draghi)¹²,
- gezien de gezamenlijke mededeling van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 5 maart 2024 getiteld “Een nieuwe strategie voor de Europese defensie-industrie – De paraatheid van de EU

⁷ PB L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>.

⁸ PB L, 2025/2653, 22.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj>.

⁹ PB L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>.

¹⁰ PB C 494 van 8.12.2021, blz. 54.

¹¹ PB C, C/2025/4388, 9.9.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4388/oj>.

¹² Aangenomen teksten, P10_TA(2025)0285.

waarborgen door te zorgen voor een snel reagerende en weerbare Europese defensie-industrie (JOIN(2024)0010),

- gezien de politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029, getiteld “De keuze van Europa”, gepresenteerd op 18 juli 2025 door de toenmalige kandidaat voor het voorzitterschap van de Commissie, Ursula von der Leyen,
 - gezien het rapport van Mario Draghi van 9 september 2024 getiteld “The future of European competitiveness” (De toekomst van het Europese concurrentievermogen) (rapport-Draghi), en met name hoofdstuk 4 over het vergroten van de veiligheid en het verminderen van afhankelijkheden,
 - gezien het rapport van Sauli Niinistö van 30 oktober 2024 getiteld “Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness” (Samen veiliger – Versterking van de civiele en militaire paraatheid en gereedheid van Europa) (rapport-Niinistö),
 - gezien het rapport van Enrico Letta van 10 april 2024 getiteld “Much more than a market – Speed, Security, Solidarity: Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens” (Meer dan een markt – Snelheid, veiligheid en solidariteit: versterking van de eengemaakte markt om een duurzame toekomst en welvaart voor alle EU-burgers tot stand te brengen) (rapport-Letta),
 - gezien het gezamenlijke witboek van de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 19 maart 2025 getiteld “Gezamenlijk witboek over de gereedheid van de Europese defensie 2030” (JOIN(2025)0120),
 - gezien artikel 55 van zijn Reglement,
 - gezien de adviezen van de Commissie economische en monetaire zaken en de Commissie interne markt en consumentenbescherming,
 - gezien het verslag van de Commissie veiligheid en defensie (A10-0017/2026),
- A. overwegende dat decennia van aanbestedingen op het gebied van defensie die in de eerste plaats gericht waren op het nationale niveau, industriële versnippering, regelgevingsbelemmeringen, onderinvesteringen, uiteenlopende dreigingsevaluaties en doelstellingen van het buitenlands beleid, een gebrek aan geïntegreerde vermogensplanning en geaggregeerde vraag, en concurrentie om intellectuele eigendom hebben verhinderd dat er een effectieve en volledig geïntegreerde eengemaakte markt voor defensie kon ontstaan en de interoperabiliteit van de defensiesystemen van de lidstaten hebben verzwakt, hetgeen aanzienlijke extra kosten voor de belastingbetaler heeft gecreëerd en tegelijkertijd het vermogen van de EU om de veiligheid van haar burgers te beschermen heeft ondermijnd, de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) heeft verzwakt en tot gevolg heeft gehad dat de strategische autonomie, de veerkracht en het concurrentievermogen van Europa niet volledig zijn gerealiseerd;
- B. overwegende dat in het rapport-Letta en het rapport-Draghi wordt gewezen op een combinatie van structurele tekortkomingen die het concurrentievermogen van de

EDTIB aantasten en dat versnippering, ontoereikende overheidsuitgaven voor defensie en beperkte toegang tot financiering als belangrijkste uitdagingen worden genoemd, en dat in deze rapporten bijgevolg wordt erkend dat de totstandbrenging van een echte eengemaakte markt voor defensie noodzakelijk is; overwegende dat in het witboek over de toekomst van de Europese defensie wordt benadrukt dat acties gericht moeten zijn op regels en procedures voor overheidsopdrachten op defensiegebied, de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de EU en wederzijdse erkenning van nationale certificeringsvergunningen; overwegende dat in het rapport-Niinistö bovendien wordt beklemtoond dat de algehele paraatheid van Europa moet worden verbeterd, onder meer door de integratie van civiele en militaire veerkracht, en erop wordt gewezen dat efficiënter aan die behoeften tegemoet kan worden gekomen met een eengemaakte markt voor defensie;

- C. overwegende dat een veerkrachtige, concurrerende en innovatieve Europese industriële defensiebasis van essentieel belang is om resultaten te boeken wat het strategisch kompas betreft en het afschrikkings- en verdedigingsvermogen van de EU te waarborgen in het licht van de Readiness 2030-agenda; overwegende dat dit een coherent industrie- en technologiebeleid vereist dat interoperabele vermogens ondersteunt, kritieke toeleveringsketens veiligstelt, kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) ondersteunt en innovatie voor tweërlei gebruik bevordert;
- D. overwegende dat defensiebedrijven in kleinere lidstaten in het verleden zware gevolgen hebben ondervonden van een al te strenge aanpak in andere lidstaten wat controles voor doorvoer en uitvoer binnen de EU betreft, waaruit blijkt hoe één knelpunt toeleveringsketens in de hele EU kan verzwakken; overwegende dat kmo's te kampen hebben met specifieke belemmeringen voor de toegang tot defensiemarkten; overwegende dat de huidige mededingings- en staatssteunregels van de EU geen op maat gesneden bepalingen voor grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten op defensiegebied bevatten, wat het risico inhoudt dat industriële samenwerking en consolidatie worden belemmerd; overwegende dat er geen specifieke groepsvrijstelling noch een soortgelijk faciliterend mechanisme bestaat voor defensieprogramma's die met middelen van EU-financieringsinstrumenten worden gefinancierd, wat rechtsonzekerheid creëert voor bedrijven die gezamenlijke onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten opzetten; overwegende dat het ontbreken van een adequaat kader voor intellectuele eigendom en licentieverlening voor door de overheid gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten op defensiegebied beperkingen creëert voor de productie van gecertificeerde Europese ontwerpen door meerdere producenten en de doeltreffendheid van instrumenten voor gezamenlijke aanbestedingen aantast;
- E. overwegende dat de Europese defensie-industrie kampt met een ernstig tekort aan geschoolde arbeidskrachten en een vergrijzende beroepsbevolking, waardoor er knelpunten in de productie dreigen te ontstaan, hetgeen uitbreiding in de weg staat; overwegende dat verschillende nationale vereisten op het gebied van veiligheidsmachtigingen voor personeel en bedrijven in de defensie-industrie een obstakel vormen voor toegenomen grensoverschrijdende samenwerking, doordat bedrijven of ingenieurs die in de ene lidstaat gemachtigd zijn om gerubriceerde informatie te verwerken nogmaals langdurig worden doorgelicht in andere lidstaten; overwegende dat de snelle invoering en toepassing van innovatieve technologieën door

de Europese strijdkrachten worden belemmerd door langdurige ontwikkelingscycli en een grote risicoaversie;

- F. overwegende dat de publieke steun voor deze investeringen kan worden vergroot door de economische opbrengsten en voordelen op evenwichtige en evenredige wijze over de hele EU te verdelen, rekening houdend met de specifieke kenmerken van de nationale industriële defensiebases; overwegende dat grensoverschrijdende samenwerking ook de eerlijke en volwaardige deelname van kmo's en midcap-ondernemingen aan de defensiewaardeketen moet waarborgen en de regionale cohesie in de hele EU moet versterken; overwegende dat investeringen in defensie het potentieel inhouden om in een groot aantal regio's hoogwaardige banen te scheppen, waardoor zij bijdragen aan de verwezenlijking van cohesiedoelstellingen;
- G. overwegende dat recente gebeurtenissen duidelijk hebben gemaakt dat er risico's verbonden zijn aan concentratie van de toeleveringsketen in de Europese defensiesector, waarbij de sector voor kritieke defensieproducten en -inputs vaak afhankelijk is van één of een zeer beperkt aantal leveranciers; overwegende dat een dergelijke concentratie in tijden van crisis "single points of failure" en kwetsbaarheden creëert, en dat het dus dringend noodzakelijk is de bevoorradingsbronnen te diversifiëren en te zorgen voor reservecapaciteit;
- H. overwegende dat volgens het rapport-Draghi in 2022 slechts 18 % van de uitgaven voor de aankoop van defensiematerieel tot stand was gekomen via Europese gezamenlijke aanbestedingen, wat ver onder de in de kaders van het Europees Defensieagentschap (EDA) overeengekomen benchmark van 35 % ligt; overwegende dat de EU de politieke doelstelling heeft geformuleerd om uiterlijk in 2030 ten minste de helft van haar defensiematerieel aan te kopen bij Europese producenten;
- I. overwegende dat de doelstelling om een eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen uiteindelijk een middel is om de veiligheid en strategische autonomie van Europa te versterken, en geen doel op zich; overwegende dat industriële integratie op defensiegebied in functie moet staan van het vermogen van de EU om haar burgers en waarden te beschermen, veerkracht en afschrikking te waarborgen en vrijheid van handelen te bewaren; overwegende dat er een evenwicht moet worden gevonden tussen marktefficiëntie en de dwingende vereisten van soevereiniteit en solidariteit;
- J. overwegende dat gezamenlijke planning, ontwikkeling, productie en aanbestedingen op het gebied van defensievermogens in de EU een grotere efficiëntie en doeltreffendheid van overheidsinvesteringen en industriële en operationele voordelen kunnen opleveren, waardoor de maatschappelijke en politieke acceptatie van noodzakelijke verhogingen van defensie-investeringen in tijden van beperkte begrotingen zou toenemen en de EU en haar lidstaten veel beter in staat zouden zijn om vóór 2030 volledige defensiegereedheid te bereiken en een echte Europese defensie-unie tot stand te brengen; overwegende dat dergelijke gezamenlijke acties in de EU moeten worden afgestemd op de planningsprocessen van de NAVO en dat onnodige overlapping van acties moet worden voorkomen;
- K. overwegende dat de lidstaten pas zullen overwegen meer te investeren en intensiever samen te werken in het kader van gemeenschappelijke defensieprojecten als deze

betrekking hebben op de ontwikkeling van militaire vermogens van gemeenschappelijk belang voor hun strijdkrachten;

- L. overwegende dat de EU een aantal initiatieven heeft gepresenteerd om de defensiegereedheid van de EU te versterken, de investeringsvoorwaarden te verbeteren en gezamenlijke actie te stimuleren, maar tot op heden nog geen transformatieve maatregelen heeft voorgesteld die nodig zijn om een echte eengemaakte markt voor defensieproducten tot stand te brengen; overwegende dat de EU-regels inzake defensieaanbestedingen (Richtlijn 2009/81/EG) en de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de EU (Richtlijn 2009/43/EG) nog niet volledig zijn geactualiseerd, ondanks ingrijpende veranderingen in het veiligheidsklimaat; overwegende dat belanghebbenden beide richtlijnen vaak te complex vinden en dat de omzetting door de lidstaten traag en problematisch verloopt, waarbij onevenredige administratieve inspanningen moeten worden geleverd en waardoor versnippering op de interne markt ontstaat;
- M. overwegende dat in het licht van toenemende geopolitieke dreigingen, met name de aanhoudende Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en Ruslands hybride aanvallen en provocaties ten aanzien van de EU, alsook terrorisme en instabiliteit in het Midden-Oosten en Afrika, 90 % van de EU-burgers terecht rekent op intensievere EU-samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie, onder meer binnen de NAVO en met andere gelijkgestemde partners, om de bevolking te beschermen en de belangen en waarden van de EU op het wereldtoneel te verdedigen; overwegende dat het steeds onstabielere veiligheidsklimaat in de onmiddellijke nabijheid van de EU om een coherente en gecoördineerde respons vraagt, met name om het onbelemmerde verkeer van defensiegoederen en -diensten te waarborgen;

De visie op een eengemaakte markt voor defensie in de Unie

- 1. herinnert eraan dat nauwere samenwerking volgens het rapport-Draghi in de hele EU enorme efficiëntiebesparingen op de jaarlijkse defensie-uitgaven van wel 30 % kan opleveren en de doeltreffendheid van de huidige defensie-uitgaven aanzienlijk kan verhogen; beklemtoont de bredere voordelen hiervan voor het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische soevereiniteit van de EU, gezien de veelbelovende vooruitzichten op het gebied van werkgelegenheidskansen, economische ontwikkeling en technologisch leiderschap in de hele EU; benadrukt dat een echte eengemaakte markt voor defensie van cruciaal belang is om het concurrentievermogen van Europese ondernemingen te bevorderen, niet alleen binnen de EU maar ook op de wereldmarkt, waar zij onder meer moeten concurreren met Amerikaanse hoofdcontractanten;
- 2. is van mening dat de enorme uitdagingen en dreigingen waarmee de EU en haar lidstaten worden geconfronteerd een volledige herziening vereisen van de manier waarop zij op het gebied van defensie met elkaar samenwerken en hun acties coördineren; beklemtoont dat de EU en haar lidstaten hun opvattingen over de productie van de defensie-industrie fundamenteel moeten veranderen door een echte eengemaakte markt voor defensie te ontwikkelen, zoals gevraagd in het rapport-Letta, het rapport-Draghi en het rapport-Niinistö en in het witboek over de toekomst van de Europese defensie; dringt er bij de lidstaten op aan nationalistische reflexen ten aanzien van hun eigen nationale industriële basis te onderdrukken, in hun nationale defensieplanning meer oog te hebben voor de voordelen van defensiesamenwerking op EU-niveau en te

erkennen dat de actieve steun van de EU-instellingen en -agentschappen een essentiële rol vervult bij het faciliteren en coördineren van dergelijke samenwerking, waarbij tegelijk het wederzijds vertrouwen onder alle belanghebbenden wordt versterkt;

3. benadrukt dat alleen een echte eengemaakte markt voor defensie de middelen kan bieden die nodig zijn om daadwerkelijk een concurrerende, innovatieve en veerkrachtige EDTIB tot stand te brengen en in stand te houden die in staat is het benodigde materieel binnen de vereiste termijnen en op de vereiste schaal te leveren en het volledige economische, industriële en financiële potentieel van de EDTIB aan te boren; beklemtoont dat een echte eengemaakte markt voor defensie van essentieel belang is om de vermogenstekorten weg te werken en het afschrikingsvermogen te herstellen en dus een noodzakelijke hoeksteen is van een sterke, soevereine en concurrerende Unie;
4. dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan snel actie te ondernemen om een echte eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde; wijst erop dat de bundeling van de vraag door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen en gemeenschappelijk levenscyclusbeheer, vereenvoudiging van de regelgeving en grensoverschrijdende industriële integratie op EU-niveau dringend noodzakelijk zijn om deze belemmeringen aan te pakken en de afhankelijkheid van derde landen te verminderen, zoals uiteengezet in het rapport-Letta en het rapport-Draghi;
5. herinnert eraan dat het belangrijk is te zorgen voor democratische legitimiteit, vertrouwen van het publiek in de instellingen, verantwoordingsplicht en transparantie om de nodige publieke steun voor hogere uitgaven op het gebied van defensie te verwerven; beklemtoont dat het belangrijk is de kosten en baten van de stijging van de Europese defensie-uitgaven eerlijk en evenwichtig te verdelen over de hele EU;

Belemmeringen voor een eengemaakte markt voor defensie

6. beklemtoont dat de huidige structuur van het industriële landschap op defensiegebied tot onnodige overlappingsen, externe afhankelijkheden en inefficiëntie leidt en de versterking van de EDTIB en de defensiegereedheid van de EU belemmert; benadrukt dat deze versnippering, in combinatie met onderinvesteringen en een gebrek aan programmering van defensieuitgaven op lange termijn, een belemmering vormt voor de verwezenlijking van schaalvoordelen die zouden kunnen ontstaan door bundeling van de aankoop en productie van defensiematerieel bij Europese bedrijven; wijst erop dat het van fundamenteel belang is versnippering van het industriële landschap op defensiegebied in de EU tegen te gaan, mogelijke schaalvoordelen te benutten en meer inzicht te krijgen in de belemmeringen voor de eengemaakte markt voor defensie; benadrukt dat een eengemaakte markt voor defensie billijke participatiekansen voor industrieën en onderzoeksorganisaties moet garanderen, ook voor start-ups uit alle lidstaten, met inbegrip van kleinere economieën, en niet mag leiden tot een te sterk gecentraliseerd model voor de defensie-industrie; beklemtoont dat een dergelijke marktopzet bijdraagt tot economische cohesie door hoogwaardige banen in de productie en in onderzoek en ontwikkeling te scheppen in verschillende EU-regio's, met inbegrip van economisch minder ontwikkelde regio's; merkt voorts op dat een dergelijke geografische diversificatie bijdraagt tot veerkracht en voorzieningszekerheid en ook

helpt te voorkomen dat er monopolies en nadelen voor kmo's en midcap-ondernemingen ontstaan;

7. betreurt het gebrek aan resultaten wat de huidige gecoördineerde vermogensplanning en uitgaven voor defensieproducten in de hele EU betreft, wat heeft geleid tot uiteenlopende regels en subsidiabiliteitscriteria en een inefficiënte besteding van middelen, waardoor rechtsonzekerheid is ontstaan en de lidstaten er vaak toe worden gebracht prioriteit te geven aan bilaterale samenwerking met derde landen; betreurt dat nationaal vastgestelde prioriteiten vaak een vruchtbare samenwerking binnen de EU in de weg staan;
8. betreurt het aanhoudende gebrek aan wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten, hetgeen onder meer tot uiting komt in terughoudendheid om regionale centra voor industriële competentie op te richten, een beperkte mate van grensoverschrijdende samenwerking en gezamenlijke vermogensplanning, een ontoereikend niveau wat aankopen van defensiegerelateerde goederen en diensten binnen de EU betreft en dubbele of uit voorzorg ingevoerde beperkingen op de overdracht van defensiematerieel binnen de EU, waardoor de ontwikkeling van volledig geïntegreerde Europese toeleveringsketens wordt belemmerd en een aanzienlijk obstakel wordt opgeworpen voor de ontwikkeling van een echte eengemaakte markt voor defensie;
9. is van mening dat de huidige EU-wetgevingskaders niet voorzien in voorwaarden voor de aankoop van goederen met snelle innovatiecycli, bijvoorbeeld op het gebied van de ontwikkeling van drones; stelt bezorgd vast dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds wordt ondermijnd door de onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de regels ervan door de lidstaten en door een onevenredig gebruik van de vrijstelling waarin artikel 346 VWEU voorziet, hetgeen het streven naar gezamenlijke EU-aanbestedingen op het gebied van defensie belemmert; benadrukt de noodzaak van specifieke steun voor kmo's en kleine midcap-ondernemingen om hun betrokkenheid bij de toeleveringsketen van de defensie-industrie te vergemakkelijken, teneinde innovatie te bevorderen en tegelijkertijd industriële reservecapaciteit op te bouwen ter vergroting van de veerkracht en voorzieningszekerheid van de EU;
10. stelt bezorgd vast dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds op losse schroeven staat door een onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de desbetreffende regels door de lidstaten; is met name bezorgd over het frequente beroep dat wordt gedaan op artikel 346 VWEU, waarvan het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) in verschillende zaken heeft geoordeeld dat het op ongerechtvaardigde wijze is gebruikt en dus misbruikt; benadrukt dat het noodzakelijk is over te stappen op een aanpak die de essentiële veiligheidsbelangen van de EU waarborgt, gezien de huidige geopolitieke situatie en de bedreigingen voor de eenheid van de EU;
11. is van mening dat volledige naleving door de lidstaten van het gemeenschappelijk standpunt van de EU inzake wapenuitvoer¹³ een belangrijke pijler van een functionerende eengemaakte markt voor defensie vormt; is van mening dat het ontbreken van een geharmoniseerd EU-uitvoercontrolesysteem en een gebrek aan wederzijdse erkenning van verschillende vergunningen, licenties, certificeringen en

¹³ Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99, ELI: <http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj>).

veiligheidsmachtigingen nog steeds belemmeringen opwerpen voor de werking van een eengemaakte markt voor defensie door de gevolgen ervan voor overdrachten binnen de EU; wijst erop dat de defensieproductie tegenwoordig sterk afhankelijk is van geïntegreerde grensoverschrijdende toeleveringsketens in de EU, met componenten die worden aangekocht in meerdere lidstaten, wat in geval van belemmering van de uitvoer onzekerheid voor de industrie en de toeleveringsketens creëert; benadrukt dat er een praktische oplossing nodig is die rekening houdt met de realiteit van de huidige afhankelijkheid van derde landen, ook gezien het toenemende belang van kritieke grondstoffen voor de EDTIB en de mogelijke blootstelling aan dwangmaatregelen van derde landen; benadrukt dat de ambitieuze doelstellingen van Europa op het gebied van defensie en strategische autonomie niet kunnen worden verwezenlijkt zonder gegarandeerde en geplande toegang tot inputs zoals zeldzame aardmetalen, halfgeleiders en hoogwaardige metalen;

12. is van mening dat coördinatie tussen de processen voor defensievermogensontwikkeling van de EU en de lidstaten en het defensieplannings- en -evaluatieproces van de NAVO essentieel blijft om te zorgen voor samenhang en interoperabiliteit tussen de lidstaten en NAVO-bondgenoten die niet tot de EU behoren; betreurt dat er geen samenwerkingsovereenkomst tussen de NAVO en de EU over de uitwisseling van informatie over NAVO-normen (STANAG) bestaat, die de EU vervolgens zou kunnen handhaven door middel van bindende instrumenten; benadrukt dat de gebrekkige handhaving van normen de afgelopen decennia inefficiëntie, dubbel werk en een gebrek aan interoperabiliteit in de hand heeft gewerkt en nog steeds een probleem vormt;

De belemmeringen wegnemen

13. dringt er bij de Raad en de Commissie op aan de defensieprogramma's van de EU te voorzien van voldoende financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader om de lidstaten effectieve stimulansen te bieden om te werken aan gezamenlijke vermogensontwikkeling en aanbestedingen en hun defensie-industrieën aan te zetten tot nauwere grensoverschrijdende samenwerking; wijst op het potentieel van nieuwe kaders, zoals de Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang, waaronder de vier vlaggenschipprojecten die zijn voorgesteld in de routekaart voor defensiegereedheid 2030, en de structuren voor Europese bewapeningsprogramma's om deze doelstellingen te verwezenlijken met behulp van toereikende langetermijnfinanciering; benadrukt dat bij financiering prioriteit moet worden gegeven aan projecten met een duidelijke meerwaarde van de EU, interoperabiliteit, industriële duurzaamheid op lange termijn en operationele impact;
14. wijst op de huidige beperkingen in de productiecapaciteit van de Europese defensie-industrie, ook al is er sprake van uitbreiding, en verzoekt de lidstaten een "koop Europees"-benadering toe te passen, waarbij prioriteit wordt gegeven aan gemeenschappelijke aanbestedingen en verhoogde productie van defensieproducten uit de EDTIB, Oekraïne, landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie (EER/EVA) en, op een volgend aanvullend niveau, andere derde landen waarmee de EU een veiligheids- en defensie-partnerschap heeft gesloten, aangezien dit zou zorgen voor een voorspelbaar ordervolume voor de EDTIB, particuliere investeringen in onderzoek en ontwikkeling voor defensieproducten zou aanzwengelen en de EDTIB zou helpen innovatieve defensieproducten te leveren in toereikende hoeveelheden; verzoekt de lidstaten overeenkomsten te sluiten waarmee

signalen worden afgegeven dat er op middellange en lange termijn een stabiele geaggregeerde vraag naar Europese producten bestaat, teneinde de investeringszekerheid te creëren die nodig is om de EDTIB op te schalen;

15. dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan Oekraïne zoveel mogelijk te behandelen als integraal onderdeel van de eengemaakte markt voor defensie door industriële partnerschappen, toegang tot gezamenlijke aanbestedingsmechanismen en deelname aan EU-programma's zoals het Europees Defensiefonds (EDF) en het specifieke instrument voor steun aan Oekraïne in het kader van het EDIP te vergemakkelijken, met als doel de geleidelijke integratie van Oekraïne in de EDTIB-toeleveringsketens mogelijk te maken, rekening houdend met het feit dat de toekomst van Oekraïne in de EU ligt en dat de integratie van Oekraïne voordelen zou opleveren voor zowel de EDTIB, dankzij de geavanceerde en in de strijd beproefde defensietechnologieën en innovatieve industriële vermogens van Oekraïne, als voor de technologische en industriële defensiebasis van Oekraïne;
16. is van mening dat de uitvoering van Richtlijn 2009/81/EG betreffende overheidsopdrachten op defensie- en veiligheidsgebied aanzienlijk moet worden verbeterd en verzoekt de Commissie een ambitieuze herziening voor te stellen; beklemtoont dat het nuttig is de lidstaten toe te staan gebruik te maken van elkaars raamovereenkomsten om de defensiegereedheid van de EU op korte termijn te vergroten, aangezien dit hen in staat stelt sneller en efficiënter in te kopen, en verwacht dat aanbestedingen op lange termijn zullen worden uitgevoerd door middel van gemeenschappelijke of gezamenlijke raamovereenkomsten die van meet af aan zijn ontworpen in overeenstemming met de Europese aanbestedingscriteria; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van verschillende vormen van overeenkomsten die voorzien in innovatie, concurrentie en particuliere kapitaalinvesteringen en hierbij te zorgen voor volledige naleving van de mededingingsregels, integriteitsvereisten en normen inzake corruptiebestrijding, en wijst erop dat Europese kapitaalmarkten een sleutelrol spelen bij de financiering van innovatie op defensiegebied; is voorts van mening dat aspecten in verband met veiligheid en defensie, zoals de aanwezigheid van civiele componenten in militaire goederen, in aanmerking moeten worden genomen bij een eventuele herziening van Richtlijn 2014/24/EU betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten¹⁴; verzoekt de Commissie in dit verband om in het kader van de komende algehele herziening van Richtlijn 2009/81/EG een geactualiseerde versie van de innovatiepartnerschappen op het gebied van defensie te presenteren, teneinde dit instrument beter af te stemmen op de specifieke kenmerken van de defensiemarkt en de huidige moeilijke veiligheidscontext;
17. benadrukt dat de Commissie bij de toepassing van de EU-mededingings- en staatssteunregels prioriteit moet geven aan de eenheid en integriteit van de eengemaakte markt om concurrentievervalsingen te voorkomen en het gelijke speelveld en de cohesie tussen de lidstaten te waarborgen, met bijzondere aandacht voor kleinere lidstaten die in vergelijking met andere lidstaten over een beperktere begrotingscapaciteit beschikken om hun nationale defensie-industrie te ondersteunen; benadrukt dat het veelvuldige gebruik van nationale subsidies ter ondersteuning van defensie-investeringen de

¹⁴ Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG (PB L 94 van 28.3.2014, blz. 65, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

eengemaakte markt dreigt te fragmenteren en in de hele EU het gelijke speelveld voor bedrijven, met name kmo's, dreigt te ondermijnen;

18. verzoekt de Commissie om voor een uitlegging van artikel 346 VWEU een aanbeveling te presenteren om een geharmoniseerde en uniforme aanpak in de hele EU te faciliteren, waarbij zij benadrukt dat de essentiële veiligheidsbelangen van de lidstaten strikt moeten worden beschermd en dat alleen bij wijze van uitzondering een beroep mag worden gedaan op artikel 346, in overeenstemming met de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU; is van mening dat de Commissie in staat moet worden gesteld de algemene uitvoering van artikel 346 VWEU per geval te beoordelen om mogelijk structureel misbruik te verhelpen, in overeenstemming met de jurisprudentie van het HvJ-EU en met de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU;
19. beklemtoont dat gerichte steun moet worden verleend, met name voor het testen van prototypes van nieuwe producten, en dat prioriteit moet worden gegeven aan investeringen in opkomende en baanbrekende technologieën; benadrukt de toegevoegde waarde van nauwe samenwerking met Oekraïense spelers in de defensie- en de technologische sector op deze zeer innovatieve gebieden; beklemtoont dat de financiële levensvatbaarheid van bedrijven, waaronder kmo's, die in dergelijke innovatie investeren, moet worden gewaarborgd; benadrukt dat de grensoverschrijdende samenwerking tussen kmo's moet worden vergemakkelijkt door middel van specifieke maatregelen, met name op het gebied van cyber- en AI-technologieën, onbemande technologieën en technologieën voor tweërlei gebruik, waarbij wordt voortgebouwd op de bestaande expertisecentra in de lidstaten;
20. verzoekt de lidstaten en de Commissie het initiatief te nemen voor een Europese "accelerator voor defensie-innovatie", naar het model van bijvoorbeeld het Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) van de VS, of de Defence Innovation Accelerator for the North Atlantic (DIANA) van de NAVO, met als doel risicovolle, maar potentieel zeer lucratieve defensieonderzoeksprojecten te financieren en versnelde trajecten te bieden voor het testen en integreren van baanbrekende technologieën in Europese defensievermogensprogramma's; merkt op dat bestaande EU-instrumenten voor onderzoek en ontwikkeling, waaronder het EDF, de EU-regeling voor defensie-innovatie (Eudis) en de innovatiehub voor defensie (HEDI), de eigendom van resultaten bij de begunstigden laten en de Commissie en medefinancierende lidstaten slechts beperkte, niet-productiegerelateerde rechten toekennen; verzoekt de Commissie een passende regeling voor intellectuele eigendom te ontwerpen die is afgestemd op de gevoeligheden van het domein defensie en tegelijkertijd voldoende aantrekkelijk is voor zowel de nationale ministeries van Defensie als de industrie, om ervoor te zorgen dat het programma kan inspelen op vermogensbehoeften en -prioriteiten;
21. beklemtoont dat met betrekking tot overdrachten van defensieproducten binnen de EU de regels moeten worden vereenvoudigd en belemmeringen moeten worden weggenomen, waaronder een wederzijdse erkenning van criteria en certificering en een vereenvoudiging van verzoeken om voorafgaande toestemming; betreurt het beperkte gebruik van algemene overdrachtsvergunningen uit hoofde van Richtlijn 2009/81/EG en het ruime gebruik van individuele vergunningen, en verzoekt de lidstaten ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden om binnen het huidige rechtskader de regels te vereenvoudigen en de administratieve lasten te verminderen; verzoekt de Commissie

dringend voorstellen in te dienen om de overdracht van defensieproducten binnen de EU verder te harmoniseren, zodat het verkeer van dergelijke producten binnen de EU verder wordt vereenvoudigd, met name door de vergunningsvereisten af te schaffen voor onderdelen die reeds in een defensieproduct zijn geïntegreerd of zullen worden geïntegreerd en als zodanig niet kunnen worden overgedragen of uitgevoerd; verzoekt de lidstaten voorts ditzelfde doel na te streven en de in de omnibus voor defensiegereedheid voorgestelde maatregelen met betrekking tot de overdracht van defensieproducten binnen de EU snel om te zetten en toe te passen; verzoekt de lidstaten het gemeenschappelijk standpunt van de EU inzake wapenuitvoer volledig na te leven en waar mogelijk na te gaan of de uitvoerregels voor defensiegoederen verder kunnen worden geharmoniseerd; stelt als mogelijke uitgangspunten voor om uitvoercontrolesystemen te harmoniseren, algemene overdrachtsvergunningen uit te breiden of gebruik te maken van het Verdrag van Aken, en de richtlijn betreffende overplaatsingen binnen een onderneming¹⁵ te versterken om de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de EU te vergemakkelijken;

22. verzoekt de Commissie, het EDA en de lidstaten een regeling uit te werken voor de wederzijdse erkenning van veiligheidsmachtigingen en certificeringen, zodat een machtiging die in de ene lidstaat is afgegeven ook in de andere lidstaten wordt aanvaard; stelt voor een vrijwillig verdrag inzake overeenkomsten betreffende de wederzijdse erkenning van veiligheidsmachtigingen tussen de EU-lidstaten vast te stellen, op basis waarvan de nationale veiligheidsmachtiging van een onderneming of persoon die in de ene lidstaat is afgegeven zou worden erkend door de andere landen die tot de overeenkomst toetreden, mits er sprake is van passende informatie-uitwisseling en toezicht; verzoekt het EDA de ontwikkeling van dit kader te faciliteren en verzoekt de lidstaten snel een dergelijke overeenkomst te sluiten;
23. benadrukt dat het absoluut noodzakelijk is de veerkracht van de Europese defensietoeleveringsketens te versterken en het aantal “single points of failure” en de blootstelling aan mogelijke dwangmaatregelen van derde landen te verminderen, zoals blijkt uit de dreigementen van China om de uitvoer van grondstoffen te beperken; dringt erop aan dat bij de uitvoering van de Europese verordening kritieke grondstoffen¹⁶ bijzondere aandacht wordt besteed aan de behoeften op defensiegebied;
24. dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan stimulansen te creëren voor diversificatie van de toeleveringsketen, waaronder steun voor nieuwkomers op de markt en kmo's; benadrukt dat het streven naar kostenefficiëntie de nationale voorzieningszekerheid niet mag ondermijnen; verzoekt de Commissie de risico's in de toeleveringsketen te monitoren en gebieden met een gevaarlijke concentratie in kaart te brengen, en regelmatig verslag uit te brengen over de voortgang met betrekking tot diversificatie van de voorziening; verzoekt de Commissie voorts situaties aan te pakken waarbij onderleveranciers uit derde landen weigeren materialen te leveren als deze voor militaire toepassingen worden gebruikt; benadrukt dat er behoefte is aan een rechtskader

¹⁵ Richtlijn 2014/66/EU van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 betreffende de voorwaarden voor toegang en verblijf van onderdanen van derde landen in het kader van een overplaatsing binnen een onderneming (PB L 157 van 27.5.2014, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/66/oj>).

¹⁶ Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020 (PB L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

dat de betrouwbaarheid van contracten in de hele defensietoeleveringsketen waarborgt; dringt er bij de Commissie op aan strategische voorraden aan te leggen in overeenstemming met de EU-strategie voor een paraatheidsunie; benadrukt in dit verband het belang van de regeling voor voorzieningszekerheid die in het kader van het EDIP is vastgesteld;

25. beklemtoont dat ervoor moet worden gezorgd dat de industriële productie, investeringen en waardecreatie op defensiegebied geografisch evenwichtig zijn en bijdragen tot economische en sociale convergentie binnen de EU, waarbij tegelijk de veerkracht wordt vergroot door middel van geografische diversificatie en rekening wordt gehouden met de realiteit van de veiligheidsdreigingen waarmee de lidstaten in hun respectieve omgeving worden geconfronteerd; dringt erop aan dat de planning van defensie-investeringen zodanig wordt uitgevoerd dat de sociale cohesie binnen en tussen regio's en lidstaten wordt versterkt en tegelijkertijd de veerkracht in tijden van defensiecrises wordt vergroot, op voorwaarde dat hiermee de doelstelling van kostenefficiëntie, snelheid en concurrentie niet wordt ondermijnd;
26. verzoekt de Commissie te komen met duidelijke richtsnoeren over de wijze waarop defensie- en veiligheidsoverwegingen moeten meewegen in beslissingen inzake concentratiecontrole die van invloed zijn op de EDTIB, in overeenstemming met het EU-mededingingsbeleid; verzoekt de Commissie voorts na te gaan of er gerichte aanpassingen van de EU-mededingingsregels moeten worden doorgevoerd om beter tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van de defensie-industrie, zoals de invoering van een gerichte groepsvrijstelling voor door EU-programma's gefinancierde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten op defensiegebied; benadrukt dat voorzieningszekerheid en vermindering van strategische afhankelijkheden moeten worden beschouwd als positieve criteria bij de beoordeling van fusies of als steunmaatregelen in de defensiesector;
27. benadrukt dat de EU een proactievere rol moet spelen bij het ondersteunen van investeringen in technologieën en producten voor tweërlei gebruik, met name wanneer deze deel uitmaken van de toeleveringsketens van defensieproducten, als een manier om de voorzieningszekerheid van de EU en haar weerbaarheid tegen hybride en opkomende dreigingen te vergroten; is voorstander van commerciële exploitatie van deze technologieën in civiele toepassingen omdat daarmee de marktkansen kunnen worden vergroot, positieve overloopeffecten kunnen worden gecreëerd en de EDTIB kan worden versterkt, en synergieën tussen ontwikkeling met het oog op militaire doeleinden en ontwikkeling met het oog op civiele doeleinden worden gestimuleerd; verzoekt de Commissie en de lidstaten stimulansen te creëren om de toeleveringsketens van de meest kritieke inputs voor defensieproducten te beperken tot de EU, onder meer via een versterkte eigenvermogensfaciliteit voor defensie, gericht op commercialisering in een laat stadium, financiering voor opschaling en toegang van kmo's tot testcorridors en cybertestvoorzieningen; benadrukt dat de opkomende sector van de "nieuwe ruimtevaart" en het innovatieve potentieel ervan wat betreft technologieën voor tweërlei gebruik ook ten volle moeten worden benut met het oog op ontwikkelingen op defensie- en civiel gebied;
28. verzoekt de Commissie na te gaan welke juridische, procedurele en regelgevingsaanpassingen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de EU en haar lidstaten de regels inzake aanbestedingen en productie op het gebied van defensie snel kunnen

aanpassen in geval van oorlog of een ernstige veiligheids crisis en te waarborgen dat de eengemaakte markt niet wordt verstoord; verzoekt de Commissie voorts ervoor te zorgen dat een dergelijke oefening in overeenstemming is met de regeling voor voorzieningszekerheid die is opgenomen in het EDIP; benadrukt dat het belang van gereedheid in de vorm van een nooddak voor overheidsopdrachten in noodsituaties en industriële opschaling, dat indien nodig snel kan worden geactiveerd;

29. is van mening dat de EU-instellingen en -agentschappen een sterkere faciliterende rol moeten spelen om te zorgen voor coördinatie tussen de lidstaten en is in dit verband ingenomen met de bijdrage van het EDA, met name via het vermogensontwikkelingsplan en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie, en benadrukt dat de deskundigheid van het agentschap ten volle moet worden benut; beklemtoont de cruciale rol die het EDA speelt bij de bevordering van een eengemaakte markt voor defensie en verzoekt de lidstaten het mandaat en de middelen van het EDA te versterken in dit verband; is voorstander van een grotere betrokkenheid van het EDA bij defensie-initiatieven van de EU en bij het in kaart brengen van hardnekkige belemmeringen voor de eengemaakte markt voor defensie; pleit voor de ontwikkeling en regionale uitrol van de HEDI binnen het EDA om de rol van het agentschap als centraal platform dat kmo's, start-ups, onderzoekscentra en hoofdcontractanten samenbrengt uit te breiden; is er vast van overtuigd dat een versterking van het EDA bevorderlijk zal zijn voor het onderlinge vertrouwen en de samenwerking die nodig zijn om de eengemaakte markt voor defensie verder te ontwikkelen, aangezien het EDA zich in een unieke positie bevindt om een brug te slaan tussen nationale en Europese belangen; is ook ingenomen met de bijdrage van multilaterale aanbestedingsinstanties zoals de Gezamenlijke Organisatie voor Samenwerking op Defensiematerieelgebied, die zich richten op harmonisatie van materieel tussen de lidstaten en partnerlanden die niet tot de EU behoren;
30. benadrukt dat er meer Europese financiering nodig is om de commercialiseringskloof bij de ontwikkeling van nieuwe defensieproducten te dichten; dringt aan op versterkte instrumenten om ervoor te zorgen dat kmo's en midcap-ondernemingen echte en schaalbare toegang hebben tot particulier kapitaal en defensieprogramma's, onder meer door middel van gestroomlijnde aanbestedingen, innovatievriendelijke regels en steun voor grensoverschrijdende matchmaking, om zo hun participatie te vergroten en te zorgen voor een eerlijkere toewijzing van middelen; benadrukt dat er in het kader van de HEDI regionale incubators voor defensietechnologie moeten worden opgezet om grensoverschrijdende kmo-consortia te ondersteunen, als mentor op te treden bij deelname aan aanbestedingen op defensiegebied en het testen en valideren van innovatieve technologieën in samenwerking met militaire eindgebruikers te vergemakkelijken;
31. beklemtoont dat de EU en de NAVO een brede samenwerkingsovereenkomst moeten sluiten die betrekking heeft op vermogensplanning en -ontwikkeling, om te zorgen voor coherente en complementaire planning en interoperabele defensievermogens, en op standaardisatie; benadrukt dat bij een dergelijke samenwerking de autonomie van beide organisaties moet worden geëerbiedigd, waarbij dubbel werk wordt vermeden en een eerlijke lastenverdeling wordt bevorderd; verzoekt de Commissie om in samenwerking met het EDA een wetgevingsvoorstel voor te bereiden om een geharmoniseerd EU-kader voor wettelijk bindende technische normen en certificering van defensieproducten tot stand te brengen, voortbouwend op het Europees referentiekader voor

defensienormen (EDSTAR) en, in voorkomend geval, door een selectie van STANAG's van de NAVO te codificeren in EU-wetgeving; verzoekt de Commissie voorts een kader voor te stellen voor gezamenlijke Europese tests en certificering van defensiematerieel in plaats van afzonderlijke nationale validatie voor elk defensieproduct, met inbegrip van gemeenschappelijke test- en certificeringsfaciliteiten; verzoekt de lidstaten hun inspanningen op het gebied van aanbestedingen en vermogensontwikkeling af te stemmen op de NAVO-prioriteiten inzake defensieplanning, en daarbij te zorgen voor volledige interoperabiliteit van systemen en te vermijden dat er parallelle structuren ontstaan; beklemtoont dat een sterkere en beter geïntegreerde Europese defensie-industrie de bijdrage van Europa binnen de NAVO en de trans-Atlantische lastenverdeling moet versterken, waarbij ruimte wordt gelaten voor open samenwerking met vertrouwde partners zoals Oekraïne, de EER/EVA-landen en de landen waarmee een veiligheids- en defensiepartnerschap is gesloten; pleit voor de uitvoering van het actieplan voor snelle goedkeuring van de NAVO, dat gericht is op het versnellen van nationale aanbestedingsprocedures en inspanningen om aankoopcycli, testprotocollen en certificeringskaders te hervormen, zodat militaire innovatie gelijke tred houdt met de dreigingsomgeving;

32. neemt kennis van de defensiegerelateerde aanbevelingen die de voormalige Italiaanse premier Enrico Letta in 2024 heeft gepresenteerd in zijn rapport getiteld "Much More Than a Market"; merkt op dat fiscale belemmeringen en verschillende procedures voor de belasting over de toegevoegde waarde in programma's voor gezamenlijke aanbestedingen een belemmering vormen voor de verwezenlijking van de doelstellingen in verband met gereedheid van de Europese defensie 2030, de opschaling van de defensie-industrie en de uitbreiding van gezamenlijke programma's; verzoekt de Commissie gevolg te geven aan het rapport-Letta en meer inspanningen te leveren om fiscale belemmeringen weg te nemen;
33. verzoekt de lidstaten een loopbaan in de defensietechnologie te promoten onder jongeren, onder meer met behulp van bewustmakingscampagnes over de bijdrage van de sector aan de veiligheid en technologische innovatie in Europa; pleit voor de sluiting van publiek-private partnerschappen tussen defensiebedrijven, onderwijsinstellingen en regeringen om talentpijplijnen te creëren; dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan om in overleg met sociale partners, waaronder vakbonden, sectorspecifieke vaardighedenstrategieën voor te stellen, zoals opleidingsprogramma's en mogelijkheden voor een leven lang leren, om de huidige en toekomstige vaardigheidskloven in de defensie-industrie op te vangen; stelt voor om met het oog hierop de defensiesector uitdrukkelijk op te nemen in de agenda van de vaardigheidsunie, om de mobiliteit van geschoolde werknemers tussen de lidstaten te vergemakkelijken, zodat zij daar terechtkomen waar zij het hardst nodig zijn;
34. verzoekt de Commissie de potentiële financiële en operationele voordelen van een eengemaakte markt voor defensie, met inbegrip van de efficiëntiewinst en een toename van de collectieve militaire vermogens, verder te kwantificeren aan de hand van een onafhankelijke effectbeoordeling; dringt aan op de oprichting van een centraal contactpunt waar belanghebbenden belemmeringen kunnen melden, bewijsmateriaal kunnen verzamelen en toezicht kunnen houden op de naleving door de lidstaten;
35. is ingenomen met de conclusies van de Europese Raad van oktober 2025 waarin wordt opgeroepen tot een jaarlijks verslag over de gereedheid van de Europese defensie-

industrie, en pleit ervoor om daarnaast ook een “scorebord voor de eengemaakte markt voor defensie” op te stellen, dat door de Commissie in samenwerking met het EDA wordt gepubliceerd; benadrukt dat dit scorebord indicatoren moet volgen zoals het aandeel gezamenlijk of via EU-brede open mededinging uitgevoerde aanbestedingen op defensiegebied, de mate van grensoverschrijdende industriële samenwerking, de participatiegraad van kmo's en de beperking van dubbele systemen; beklemtoont dat het scorebord ook de sociaal-economische voordelen van EU-defensieprogramma's in alle lidstaten en regio's moet weergeven, onder meer voor de werkgelegenheid en de industriële ontwikkeling, hetgeen als input kan dienen voor verfijning van het beleid en het vertrouwen van het publiek kan versterken;

36. is er vast van overtuigd dat het voor de democratische legitimiteit en transparantie van het defensiebeleid van de EU in tijden van hybride oorlogvoering en desinformatiecampagnes van belang is dat het Parlement een centrale rol speelt bij de planning van, het toezicht op en de controle van dit beleid; beklemtoont dat transparantie en verantwoordingsplicht moeten worden gewaarborgd; verzoekt de Commissie, de Raad, de lidstaten en het EDA te zorgen voor beveiligde kanalen voor de uitwisseling van gerubriceerde en vertrouwelijke informatie met het Parlement, de defensie-industrie en de nationale autoriteiten;

o

o o

37. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad en de Commissie.

TOELICHTING

Europa gaat een beslissende fase in het herstel van zijn afschrikkings- en defensievermogens in. De Russische invasie van Oekraïne, in combinatie met de toenemende aandacht van de Verenigde Staten voor de Indo-Pacifische regio, laat geen ruimte voor vertraging. Om het afschrikkingsvermogen van Europa te versterken, moeten efficiënte, doeltreffende en op samenwerking gebaseerde maatregelen worden genomen.

Zowel in het rapport-Draghi als in het rapport-Letta wordt benadrukt dat het ontbreken van een eengemaakte markt voor defensiegoederen een belangrijk obstakel is. Hoewel de Commissie maatregelen heeft voorgesteld om gezamenlijke aanbestedingen van de EU-lidstaten te stimuleren, is de vooruitgang die is geboekt bij de verbetering van de grensoverschrijdende industriële samenwerking beperkt gebleven. Het omnibuspakket voor defensie bevat enkele eerste stappen op dit gebied, die verdere actie vereisen. Zonder verdergaande hervormingen zal de huidige inefficiëntie aanhouden. Dit leidt bijvoorbeeld tot prijzen voor defensiematerieel die ongeveer 30 % hoger liggen dan wanneer er sprake zou zijn van volledige EU-brede samenwerking.

Naast economische voordelen zou de totstandbrenging van een echte eengemaakte markt voor defensie ook de interoperabiliteit verbeteren tussen de Europese strijdkrachten, die momenteel te kampen hebben met buitensporige diversiteit in materieel. Door middel van dergelijke maatregelen op het gebied van het industriebeleid kan de EU zorgen voor een aanzienlijke versterking van het afschrikkingsvermogen van Europa, dat gecoördineerd en gestructureerd zal blijven worden door de NAVO.

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur in het verslag input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het ontwerpverslag door hem is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord¹ over een verplicht transparantieregister vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
VDMA e.V.
Agentur für Innovation in der Cybersicherheit GmbH
2. Vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades
Mission of Norway to the EU

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN

aan de Commissie veiligheid en defensie

inzake het wegnemen van belemmeringen voor de eengemaakte markt voor defensie
(2025/2143(INI))

Rapporteur voor advies: Johan Van Overtveldt

AMENDEMENTEN

De Commissie economische en monetaire zaken dient bij de bevoegde Commissie veiligheid en defensie het volgende in:

Amendement 1

Ontwerpresolutie
Visum 13 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

– *gezien de mededeling van de Commissie van 28 augustus 2025 over de toepassing van het kader voor duurzame financiering en van de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid op de defensiesector (C(2025)3800),*

Amendement 2

Ontwerpresolutie
Overweging B

Ontwerpresolutie

Amendement

B. overwegende dat decennia van aanbestedingen op het gebied van defensie die gericht waren op het nationale niveau, industriële versnippering, regelgevingsbelemmeringen, onderinvesteringen, uiteenlopende doelstellingen van het buitenlands beleid,

B. overwegende dat ***het voor de veerkracht en strategische soevereiniteit van de Unie van essentieel belang is dat de inspanningen van de lidstaten elkaar aanvullen, en overwegende dat*** decennia van aanbestedingen op het gebied van defensie die gericht waren op het nationale

een gebrek aan geïntegreerde vermogensplanning en geaggregeerde vraag, alsook concurrentie om intellectuele eigendom, een volledig geïntegreerde eengemaakte markt voor defensie hebben verhinderd, waardoor aanzienlijke extra kosten voor de belastingbetaler zijn ontstaan en tegelijkertijd het vermogen van de EU om de veiligheid van haar burgers te beschermen, wordt ondermijnd;

niveau, industriële versnippering, regelgevingsbelemmeringen, onderinvesteringen, uiteenlopende doelstellingen van het buitenlands beleid, een gebrek aan geïntegreerde vermogensplanning en geaggregeerde vraag, alsook concurrentie om intellectuele eigendom, een **belemmering vormden voor Europese samenwerking en een volledig geïntegreerde eengemaakte markt voor defensie hebben verhinderd, waardoor aanzienlijke extra kosten voor de belastingbetaler zijn ontstaan en het voor EU-bedrijven in de defensiesector moeilijker werd krediet en aandelenfinanciering te krijgen**, en tegelijkertijd het vermogen van de EU om de veiligheid van haar burgers te beschermen, wordt ondermijnd;

Amendement 3

Ontwerpresolutie Overweging C bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

C bis. overwegende dat coördinatie met betrekking tot een nieuw defensiesysteem of een nieuwe standaard weliswaar op korte termijn aanpassingskosten met zich mee kan brengen, onder meer doordat gezorgd moet worden voor interoperabiliteit met bestaande systemen, maar op termijn ook collectieve efficiëntieverbeteringen en lagere totale kosten kan opleveren;

Amendement 4

Ontwerpresolutie Paragraaf 1

Ontwerpresolutie

Amendement

1. is van mening dat de dramatische uitdagingen waarmee de Unie en haar lidstaten worden geconfronteerd, een

1. is van mening dat de dramatische uitdagingen waarmee de Unie en haar lidstaten worden geconfronteerd, een

volledige heroverweging vereisen van de manier waarop zij samenwerken op het gebied van defensie; onderstreept dat de EU haar standpunt over de productie van de defensie-industrie fundamenteel moet veranderen door een echte eengemaakte markt voor defensie te ontwikkelen, waarop wordt aangedrongen in de *verslagen-Letta*, -Draghi en -Niinistö;

volledige heroverweging vereisen van de manier waarop zij samenwerken op het gebied van defensie; ***benadrukt dat deze samenwerking gebaseerd moet zijn op een samenhangend beleidskader dat flexibele samenwerking tussen de lidstaten mogelijk maakt en waarmee synergieën worden bevorderd, met volledige inachtneming van de nationale bevoegdheden en de bepalingen van artikel 4 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en artikel 346 VWEU***; onderstreept dat de EU haar standpunt over de productie van de defensie-industrie fundamenteel moet veranderen door een echte eengemaakte markt voor defensie te ontwikkelen, waarop wordt aangedrongen in de *rapporten-Letta*, -Draghi en -Niinistö;

Amendement 5

Ontwerpresolutie Paragraaf 2

Ontwerpresolutie

2. herinnert eraan dat nauwere samenwerking zou kunnen leiden tot enorme efficiëntiebesparingen ***tot 30 % van de jaarlijkse defensie-uitgaven in de hele EU, ten bedrage van ten minste 57 miljard EUR per jaar***, en tot een aanzienlijke verhoging van de doeltreffendheid van de huidige defensie-uitgaven; ***onderstreept de bredere voordelen voor het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische soevereiniteit van de EU, die aanzienlijke werkgelegenheidskansen, economische ontwikkeling en technologisch leiderschap in de hele EU kunnen verzekeren***⁹;

⁹ *Ethan Ilzetki*, Guns and Growth: The Economic Consequences of Defense

Amendement

2. herinnert eraan dat nauwere samenwerking zou kunnen leiden tot enorme efficiëntiebesparingen ***van tenminste 57 miljard EUR op de jaarlijkse defensie-uitgaven in de hele EU en tot een aanzienlijke verhoging van de doeltreffendheid van de huidige defensie-uitgaven; benadrukt dat meer synergieën ook kunnen bijdragen tot het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische autonomie van de EU, waarbij de nadruk ligt op het waarborgen van de onafhankelijkheid en veerkracht van onze binnenlandse industrie en tegelijkertijd de werkgelegenheid, innovatie en industriële ontwikkeling in de hele EU worden ondersteund***⁹, ***zonder afbreuk te doen aan de nationale prerogatieven***;

⁹ *Ilzetki, E.*, Guns and Growth: The Economic Consequences of Defense

Amendement 6

Ontwerpresolutie Paragraaf 3

Ontwerpresolutie

3. benadrukt dat alleen ***een echte eengemaakte markt voor defensieproducten*** de ***middelen*** kan ***bieden die nodig zijn*** om daadwerkelijk schaalvoordelen van een concurrerende en veerkrachtige Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) ***tot stand te brengen en*** in stand te houden; onderstreept dat een echte eengemaakte markt voor defensieproducten essentieel is om de vermogenstekorten weg te werken en het afschrikkingsvermogen te herstellen, en derhalve een noodzakelijke hoeksteen is van een sterke, ***soevereine*** en concurrerende Unie;

Amendement 7

Ontwerpresolutie Paragraaf 3 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

3. benadrukt dat alleen ***door de nog aanwezige markt- en regelgevingsbelemmeringen die kapitaalstromen, concurrentie en innovatie belemmeren aan te pakken, met volledige eerbiediging van de nationale bevoegdheden op het gebied van veiligheid en defensie, het volledige economische, industriële en financiële potentieel*** kan worden ***ontsloten en de middelen kunnen worden geboden*** om daadwerkelijk schaalvoordelen van een concurrerende en veerkrachtige Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) in stand te houden; onderstreept dat een echte eengemaakte markt voor defensieproducten essentieel is om de vermogenstekorten weg te werken en het afschrikkingsvermogen te herstellen, en derhalve een noodzakelijke hoeksteen is van een sterke, ***strategisch autonome*** en concurrerende Unie;

3 bis. benadrukt dat, zolang er geen sprake is van meer gezamenlijke defensieaankopen en een vermindering van de marktversnippering, een toenemende vraag naar

*defensiecapaciteiten kan leiden tot
prijsstijgingen;*

Amendement 8

Ontwerpresolutie

Paragraaf 4

Ontwerpresolutie

4. dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan snel op te treden om de echte eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde; wijst erop dat de bundeling van de vraag door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen en gemeenschappelijk beheer gedurende de hele levenscyclus, vereenvoudiging van de regelgeving en grensoverschrijdende industriële integratie op EU-niveau dringend noodzakelijk zijn om dergelijke belemmeringen aan te pakken en de afhankelijkheid van niet-EU-landen te verminderen, zoals uiteengezet in de **verslagen** Letta en Draghi;

Amendement

4. dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan snel op te treden om de echte eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde, ***op basis van flexibele en op samenwerking gebaseerde mechanismen tussen de lidstaten, met inachtneming van de nationale bevoegdheden en de bepalingen van artikel 4 VEU en artikel 346 VWEU***; wijst erop dat de bundeling van de vraag door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen en gemeenschappelijk beheer gedurende de hele levenscyclus, vereenvoudiging van de regelgeving en grensoverschrijdende industriële integratie op EU-niveau dringend noodzakelijk zijn om dergelijke belemmeringen aan te pakken en de afhankelijkheid van niet-EU-landen te verminderen, zoals uiteengezet in de ***rapporten*** Letta en Draghi; ***roept op tot het mobiliseren van particulier kapitaal, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de Europese kapitaalmarkten een sleutelrol spelen bij de financiering van innovatie op defensiegebied, met behoud van de begrotingsbevoegdheden van de lidstaten, waarbij extra financiële lasten voor de begrotingen van de lidstaten worden vermeden en de voorspelbaarheid op lange termijn voor zowel de lidstaten als de industrie wordt verbeterd***;

Amendement 9

Ontwerpresolutie

Paragraaf 4 bis (nieuw)

4 bis. is van mening dat meer samenwerking en coördinatie op het gebied van defensie-uitgaven in heel Europa binnen een coherent beleidskader de economische en industriële voordelen ervan kan maximaliseren, waardoor de industriële basis van Europa wordt versterkt, technologische vooruitgang wordt bevorderd en een positieve bijdrage wordt geleverd aan duurzame groei en veerkracht;

Amendement 10

Ontwerpresolutie Paragraaf 5

Ontwerpresolutie

5. onderstreept dat de huidige structuur van het industriële defensielandschap leidt tot onnodige overlappingsen en inefficiënties en de versterking van de defensiegereedheid belemmert; onderstreept dat deze versnippering, in combinatie met onderinvesteringen, de verwezenlijking van schaalvoordelen verhindert die kunnen voortvloeien uit het bundelen van de aankoop en productie van defensiematerieel bij Europese bedrijven; benadrukt dat het van fundamenteel belang is versnippering van het industriële defensielandschap van de EU tegen te gaan;

Amendement

5. onderstreept dat de huidige structuur van het industriële defensielandschap leidt tot onnodige overlappingsen en inefficiënties en de versterking van de defensiegereedheid belemmert; **merkt op dat deze versnippering zich voordoet op zowel industrieel, financieel als bestuurlijk vlak, wat ten koste gaat van het concurrentievermogen, de bundeling van de vraag en het efficiënte gebruik van hulpbronnen;** onderstreept dat deze versnippering, in combinatie met onderinvesteringen, de verwezenlijking van schaalvoordelen verhindert die kunnen voortvloeien uit **het stroomlijnen van de regelgeving en** het bundelen van de aankoop en productie van defensiematerieel bij Europese bedrijven; benadrukt dat het van fundamenteel belang is versnippering van het industriële defensielandschap van de EU tegen te gaan;

Amendement 11

Ontwerpresolutie

Paragraaf 6

Ontwerpresolutie

6. betreurt het gebrek aan gecoördineerde vermogensplanning en uitgaven voor defensieproducten in de hele Unie, wat heeft geleid tot uiteenlopende regels en subsidiabiliteitscriteria, rechtsonzekerheid heeft gecreëerd en de lidstaten er vaak toe heeft gebracht prioriteit te geven aan bilaterale samenwerking met niet-EU-landen; betreurt dat nationale prioriteiten vaak voorrang hebben op samenwerking binnen de Unie;

Amendement

6. betreurt het gebrek aan gecoördineerde vermogensplanning en uitgaven voor defensieproducten in de hele Unie, wat heeft geleid tot uiteenlopende regels en subsidiabiliteitscriteria, rechtsonzekerheid heeft gecreëerd en de lidstaten er vaak toe heeft gebracht prioriteit te geven aan bilaterale samenwerking met niet-EU-landen, ***in plaats van met voorrang in te zetten op een samenwerking met andere lidstaten***; betreurt dat nationale prioriteiten vaak voorrang hebben op samenwerking binnen de Unie ***wegens het gebrek aan op stimulansen gebaseerde coördinatie***;

Amendement 12

Ontwerpresolutie

Paragraaf 7

Ontwerpresolutie

7. is van mening dat de huidige EU-wetgevingskaders niet voorzien in voorwaarden voor de aankoop van goederen met snelle innovatiecycli, bijvoorbeeld op het gebied van de ontwikkeling van drones; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds wordt ondermijnd door de onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de regels ervan door de lidstaten en door een onevenredig gebruik van de vrijstelling waarin artikel 346 VWEU voorziet, hetgeen het streven naar gezamenlijke EU-aanbestedingen op het gebied van defensie ***belemmert***; benadrukt de noodzaak van specifieke steun voor kleine en middelgrote ondernemingen en kleine midcap-ondernemingen om hun betrokkenheid bij de toeleveringsketen van de defensie-industrie te vergemakkelijken, teneinde innovatie te bevorderen en

Amendement

7. is van mening dat de huidige EU-wetgevingskaders niet voorzien in voorwaarden voor de aankoop van goederen met snelle innovatiecycli, bijvoorbeeld op het gebied van de ontwikkeling van drones; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds wordt ondermijnd door de onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de regels ervan door de lidstaten en door een onevenredig gebruik van de vrijstelling waarin artikel 346 VWEU voorziet, hetgeen ***een belemmering vormt voor*** het streven naar gezamenlijke EU-aanbestedingen op het gebied van defensie ***en subsidiabiliteitsregels, en voor de toepassing van mededingings- en staatssteunregels op de EDTIB***; ***benadrukt dat artikel 346 VWEU een essentiële waarborg vormt voor de bescherming van nationale***

tegelijkertijd **industriële overvloed** op te bouwen ter vergroting van de veerkracht en voorzieningszekerheid van de Unie;

veiligheidsbelangen, maar dat dit artikel ook in de toekomst evenredig moet worden toegepast; benadrukt de noodzaak van **een strategische aanpassing van investeringen in Europese defensie, van onderzoek tot ingebruikname, met inbegrip van** specifieke steun voor kleine en middelgrote ondernemingen en kleine midcap-ondernemingen om hun betrokkenheid bij de toeleveringsketen van de defensie-industrie te vergemakkelijken, teneinde innovatie te bevorderen en tegelijkertijd **een meer geïntegreerd industrieel ecosysteem** op te bouwen ter vergroting van de veerkracht en voorzieningszekerheid van de Unie; **benadrukt dat kmo's en midcaps een centraal onderdeel zijn van de EDTIB; roept de Commissie en de Europese Investeringsbank (EIB) op om de toegang tot financiering te vereenvoudigen, onder meer via de specifieke investeringsinstrumenten van de EIB, om startende ondernemingen en kleinere leveranciers een betere toegang te bieden en zo de veerkracht en innovatie van de toeleveringsketen te versterken;**

Amendement 13

Ontwerpresolutie Paragraaf 8 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

8 bis. merkt op dat, ondanks recente inspanningen om de financieringsvoorwaarden voor de EDTIB te verbeteren, de toegang tot financiering een cruciale uitdaging is geworden voor de Europese defensie-industrie en dat bedrijven, met name kmo's, tegen aanzienlijke obstakels aan lopen bij het verkrijgen van financiering, onder meer vanwege de strikte interpretatie door investeerders van het EU-kader voor duurzame financiering en van ecologische, sociale en governancecriteria; merkt op dat veel

investeerders conventionele defensieactiviteiten als onverenigbaar met duurzaamheidsdoelstellingen beschouwen, waardoor onzekerheid ontstaat en de toegang tot kapitaal wordt beperkt; benadrukt dat een dergelijke beeldvorming binnen de financieledienstensector de toegang tot kapitaal voor defensiebedrijven, met name kmo's, blijft belemmeren; is bezorgd over het feit dat volgens het rapport-Draghi de EU te kampen heeft met ontoereikende uitgaven op defensiegebied en dat kmo's en midcaps met een jaarlijks financieringstekort van circa 2 miljard EUR worden geconfronteerd, terwijl private equity en durfkapitaal in onevenredige mate naar Noord-Amerikaanse defensiebedrijven stroomt;

Amendement 14

Ontwerpresolutie Paragraaf 8 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

8 ter. verwelkomt de mededeling van de Commissie over de toepassing van het EU-kader voor duurzame financiering en de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid op de defensiesector, waarin wordt verduidelijkt dat het EU-kader voor duurzame financiering verenigbaar is met investeringen in de defensiesector en duurzame fondsen in staat stelt te investeren in defensiegerelateerde ondernemingen in alle sectoren; benadrukt dat dit kader de defensiesector geen ongerechtvaardigde beperkingen mag opleggen; verzoekt de Commissie de communicatie verder te verbeteren en duidelijkere richtsnoeren te bieden binnen het EU-kader voor duurzame financiering om financiële instellingen te helpen defensiegerelateerde projecten objectief te beoordelen; verzoekt de Commissie

publiekelijk te bevestigen en te codificeren dat de taxonomie van de EU voor duurzame activiteiten investeringen in defensieactiviteiten mogelijk maakt;

Amendement 15

Ontwerpresolutie Paragraaf 8 quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

8 quater. merkt op dat grensoverschrijdende defensiefinanciering en het toezicht hierop in de EU nog steeds worden gekenmerkt door versnippering, veelvuldig gebruik van uitzonderingen in het kader van de staatsveiligheid en slechts beperkte samenwerking tussen concurrenten, waardoor risico's ontstaan op het vlak van financiën en mededinging; merkt op dat onvolledige verslaglegging, welke blijkt uit het rapport van het Europees Defensieagentschap getiteld "Defence Data 2024-2025"^{1 bis}, een belemmering vormt voor het traceren van gezamenlijke financiering en het beoordelen van de mate van vooruitgang in de richting van een meer geïntegreerde eengemaakte markt; wijst op de risico's die verbonden zijn aan multinationale financieringsregelingen;

^{1 bis} *European Defence Agency, Defence Data 2024-2025, 2 september 2025.*

Amendement 16

Ontwerpresolutie Paragraaf 9

Ontwerpresolutie

Amendement

9. verzoekt de Raad en de Commissie de defensieprogramma's van de EU te voorzien van adequate financiering in het

9. verzoekt de Raad en de Commissie de defensieprogramma's van de EU te voorzien van adequate financiering in het

kader van het volgende meerjarig financieel kader om de lidstaten effectief te stimuleren om gezamenlijke overeenkomsten voor vermogensontwikkeling en aanbestedingen te sluiten en hun defensie-industrieën aan te moedigen tot nauwere grensoverschrijdende samenwerking; wijst op het potentieel van nieuwe kaders, zoals de Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang en structuren voor Europese bewapeningsprogramma's, om deze doelstellingen te verwezenlijken met behulp van adequate financiering;

kader van het volgende meerjarig financieel kader om ***tegemoet te komen aan de dringende behoefte aan gezamenlijke investeringen in defensiecapaciteiten*** en om de lidstaten effectief te stimuleren om gezamenlijke overeenkomsten voor vermogensontwikkeling en aanbestedingen te sluiten en hun defensie-industrieën aan te moedigen tot nauwere grensoverschrijdende samenwerking; ***waarschuwt dat zonder geïntegreerde planning, stabiele langetermijnfinanciering en effectieve uitvoering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader, de versnippering zal blijven bestaan en zowel de industriële veerkracht als de strategische autonomie van de EU zal beperken***; wijst op het potentieel van nieuwe kaders, zoals de Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang en structuren voor Europese bewapeningsprogramma's, om deze doelstellingen te verwezenlijken met behulp van adequate financiering;

Amendement 17

Ontwerpresolutie Paragraaf 9 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

9 bis. moedigt de Commissie, de lidstaten en het Europees Defensieagentschap aan om gecoördineerde kaders te ontwikkelen ter ondersteuning en facilitering van intergouvernementele samenwerkingsstructuren als pragmatische stappen naar een meer geïntegreerde en minder gefragmenteerde Europese defensiesamenwerking; merkt op dat de reeds lang bestaande partnerschappen de economische en operationele voordelen van de gezamenlijke ontwikkeling van vermogens aantonen; onderstreept dat ondersteuning van dergelijke bottom-up samenwerking

de industriële interoperabiliteit zou versterken, dubbel werk zou verminderen en zou bijdragen tot een effectievere eengemaakte markt voor defensie;

Amendement 18

Ontwerpresolutie Paragraaf 10 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

10 bis. onderstreept hoe belangrijk het is de defensie-uitgaven in overeenstemming met internationale afspraken te verhogen; verwelkomt in dit verband kaders die zijn bedoeld om gezamenlijke investeringen in defensiecapaciteiten op EU-niveau te stimuleren, zoals mogelijk gemaakt door het SAFE-instrument; herinnert eraan dat de flexibiliteit van begrotingslijnen de voorspelbaarheid op lange termijn voor de lidstaten en de industrie niet mag ondermijnen; benadrukt dat financieringsinstrumenten in de eerste plaats gericht moeten zijn op interoperabiliteit, gezamenlijke aanbestedingen en geïntegreerde vermogensplanning om een zo groot mogelijke efficiëntie te bereiken;

Amendement 19

Ontwerpresolutie Paragraaf 10 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

10 ter. dringt aan op meer samenhang en transparantie tussen financieringsinstrumenten om dubbel werk te verminderen, het vertrouwen van investeerders te vergroten, de efficiëntie van overheidsuitgaven te verbeteren en de capaciteit van Europa om kritieke technologieën en infrastructuur voor tweërlei gebruik op te schalen, te vergroten; dringt aan op meer

transparantie, geharmoniseerde normen voor risicobeheer en versterkt grensoverschrijdend toezicht om ervoor te zorgen dat de beginselen van de eengemaakte markt in acht worden genomen waar het de financiering van de EU-defensiesector betreft; verzoekt de Commissie de toekenningsprocedures en subsidiabiliteitscriteria te vereenvoudigen en de overlappingsen tussen bestaande financieringsprogramma's duidelijk te definiëren;

Amendement 20

Ontwerpresolutie Paragraaf 10 quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

10 quater. verzoekt de EU-instellingen de EDTIB te behandelen als een strategische industriële en economische sector in plaats van als een gefragmenteerd beleidsterrein, door er met name voor te zorgen dat financiële regelgeving, waaronder de verordening kapitaalvereisten^{1 bis} en de richtsnoeren van de Europese Centrale Bank (ECB) over hefboomtransacties, het mededingingsbeleid, regels voor de kapitaalmarkten en de strategische prioriteiten van de EIB opschaling mogelijk maken, strategische activa beschermen en de budgettaire veerkracht en de strategische en industriële autonomie van Europa versterken;

^{1 bis} *PB L 176 van 27.6.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>.*

Amendement 21

Ontwerpresolutie Paragraaf 10 quinques (nieuw)

10 quinquies. benadrukt dat de Commissie bij de toepassing van de EU-mededingings- en staatssteunregels prioriteit moet geven aan de eenheid en integriteit van de eengemaakte markt om concurrentievervalsingen te voorkomen en het gelijke speelveld tussen de lidstaten te waarborgen, met bijzondere aandacht voor kleinere lidstaten die in vergelijking met andere lidstaten over een beperktere begrotingscapaciteit beschikken om hun nationale defensie-industrie te ondersteunen; benadrukt dat het veelvuldige gebruik van nationale subsidies ter ondersteuning van defensie-investeringen de eengemaakte markt dreigt te fragmenteren en het gelijke speelveld in de EU voor bedrijven, met name kmo's, dreigt te ondermijnen; neemt kennis van de beperkte toepassing van de nationale ontsnappingsclausule in het kader van het stabiliteits- en groeipact voor defensiegerelateerde uitgaven; wijst op de bevindingen van de ECB dat volledige benutting van de nationale ontsnappingsclausule de schulddynamiek zou verslechteren, met name voor landen met een hoge schuldquote, en in feite belangrijke budgettaire aanpassingen zou verplaatsen van de eerste planningsperiode naar de tweede periode vanaf 2029, waardoor er een risico ontstaat op verslechtering van de marktomstandigheden;

Amendement 22

Ontwerpresolutie Paragraaf 11

Ontwerpresolutie

11. verzoekt de lidstaten een “koop Europees”-benadering toe te passen, waarbij prioriteit wordt gegeven aan gemeenschappelijke aanbestedingen en een grotere productie van defensieproducten uit

Amendement

11. verzoekt de lidstaten een “koop Europees”-benadering toe te passen, waarbij prioriteit wordt gegeven aan gemeenschappelijke aanbestedingen en een grotere productie van defensieproducten uit

de **Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB)**, Oekraïne, landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie (**EER/EVA**) en direct daarna, als tweede laag, derde landen waarmee de Unie een veiligheids- en defensiepartnerschap heeft ondertekend, aangezien dit zou zorgen voor een voorspelbaar ordervolume voor de EDTIB, particuliere investeringen in **O&O** voor defensieproducten zou stimuleren en de EDTIB zou helpen om in voldoende hoeveelheden innovatieve defensieproducten te leveren;

de EDTIB, Oekraïne, landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie en direct daarna, als tweede laag, derde landen waarmee de Unie een veiligheids- en defensiepartnerschap heeft ondertekend, **waarbij wordt gewaarborgd dat de nationale veiligheid van een lidstaat niet in het gedrang brengt**, aangezien dit zou zorgen voor een voorspelbaar ordervolume voor de EDTIB, particuliere investeringen in **onderzoek en ontwikkeling** voor defensieproducten zou stimuleren en de EDTIB zou helpen om in voldoende hoeveelheden innovatieve defensieproducten te leveren; **benadrukt dat praktijken zoals ongerechtvaardigde compensatievereisten, abnormaal lage inschrijvingen die zijn gefaciliteerd door illegale staatssteun, en ongelijke toegang tot projecten voor gezamenlijke aankoop de concurrentie dreigen te verstoren en de markttoegang dreigen te belemmeren; verzoekt de Commissie een kader voor te stellen dat ervoor zorgt dat een “koop Europees”-benadering verenigbaar blijft met de regels van de interne markt en niet leidt tot onnodige administratieve belemmeringen; benadrukt dat de “koop Europees”-benadering kmo’s en innovatieve midcaps niet mag benadelen; benadrukt dat de structurering van aanbestedingen uitsplitsing, modulaire deelname en deelwerkpakketten mogelijk moet maken om marktconcentratie te voorkomen en kmo’s beter in staat te stellen onder eerlijke en gelijke voorwaarden deel te nemen aan toeleveringsketens;**

Amendement 23

Ontwerpresolutie Paragraaf 11 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

11 bis. benadrukt dat een beter geïntegreerde spaar- en investeringsunie

kan helpen particulier kapitaal te mobiliseren en de toegang tot financiering te verbeteren;

Amendement 24

Ontwerpresolutie Paragraaf 13

Ontwerpresolutie

13. is van mening dat de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aankopen op het gebied van defensie en gevoelige veiligheid ***aanzienlijk*** moet worden verbeterd en verzoekt de Commissie een ambitieuze herziening voor te stellen; verzoekt de Commissie een aanbeveling te doen ***voor een interpretatie*** van artikel 346 VWEU ***die strookt*** met de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van verschillende contractvormen die voorzien in innovatie, concurrentie en particuliere kapitaalinvesteringen;

Amendement

13. is van mening dat de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aankopen op het gebied van defensie en gevoelige veiligheid ***verder*** moet worden verbeterd ***om een grotere efficiëntie en transparantie en meer samenwerking te waarborgen, met inachtneming van de prerogatieven van de lidstaten;*** verzoekt de Commissie een ambitieuze herziening voor te stellen ***die gericht is op juridische duidelijkheid, vereenvoudiging en vermindering van de administratieve lasten die momenteel grensoverschrijdende deelname belemmeren en aanbestedingscycli vertragen;*** verzoekt de Commissie een ***duidelijke*** aanbeveling te doen ***inzake de toepassing en beperkingen*** van artikel 346 VWEU, ***ook in verband met concentratiecontrole, en mededingings- en staatssteunregels in de defensiesector, die recht doet aan*** de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU, ***waardoor waar nodig adequate informatie-uitwisseling tussen de lidstaten mogelijk wordt gemaakt, terwijl de strikt omschreven essentiële belangen van de nationale veiligheid beschermd blijven worden, en waarmee wordt opgehelderd dat enkel maatregelen die strikt noodzakelijk zijn met het oog op wezenlijke veiligheidsbelangen onder artikel 346, lid 1, punt b), VWEU vallen en dat van dergelijke maatregelen geen negatief effect mag uitgaan op de mededingingsverhoudingen op de interne***

markt; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van verschillende contractvormen die voorzien in innovatie, concurrentie en particuliere kapitaalinvesteringen;
onderstreept dat een evenwichtige aanpak die gebaseerd is op wederzijds vertrouwen en waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke industriële en strategische kenmerken van elke lidstaat, de beste manier is om innovatie, samenwerking en particuliere investeringen in de EDTIB te bevorderen;

Amendement 25

Ontwerpresolutie Paragraaf 13 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

13 bis. verzoekt de Commissie de toepassing van duurzaamheidsregels op conventionele defensieactiviteiten te verduidelijken, in overeenstemming met gestroomlijnde procedures zoals voorgesteld in het kader van de omnibus defensieparaatheid; onderstreept dat financiële instrumenten van de EU, met inbegrip van een brede en flexibele InvestEU-aanpak en duidelijke richtsnoeren in het kader van duurzame financiering, onbedoelde belemmeringen voor kapitaal moeten wegnemen, met inachtneming van internationale wapenbeperkingen; benadrukt dat dergelijke maatregelen de industriële capaciteit binnen de EU zouden versterken, de toegang tot financiering voor kmo's zouden verbeteren, diversificatie in de lidstaten en regio's zouden bevorderen en een eerlijke en gelijke deelname op de eengemaakte markt zouden waarborgen;

Amendement 26

Ontwerpresolutie Paragraaf 14

14. onderstreept dat overdrachten binnen de EU moeten worden vereenvoudigd en belemmeringen moeten worden weggenomen, met inbegrip van wederzijdse erkenning van criteria **en** certificering en vereenvoudiging van verzoeken om voorafgaande toestemming; verzoekt de Commissie dringend voorstellen in te dienen om de overdracht van defensieproducten binnen de EU verder te harmoniseren, om te zorgen voor vereenvoudiging voor het verkeer van dergelijke producten binnen de Unie, met name door de vergunningsvereisten af te schaffen voor onderdelen die reeds in een defensieproduct zijn geïntegreerd of moeten worden geïntegreerd en als zodanig niet kunnen worden overgedragen of uitgevoerd; dringt er voorts bij de lidstaten op aan hetzelfde doel na te streven; verzoekt de EU-lidstaten **overeenstemming te bereiken over nieuwe** gemeenschappelijke regels voor de controle op de uitvoer van wapens en **defensiegoederen**;

Amendement 27

Ontwerpresolutie Paragraaf 14 bis (nieuw)

14. onderstreept dat overdrachten binnen de EU **en grensoverschrijdende deelname aan defensieprogramma's** moeten worden vereenvoudigd en belemmeringen moeten worden weggenomen, met inbegrip van wederzijdse erkenning van criteria, **transparante** certificering en vereenvoudiging van verzoeken om voorafgaande toestemming; verzoekt de Commissie dringend voorstellen in te dienen om de overdracht van defensieproducten binnen de EU verder te harmoniseren, om te zorgen voor vereenvoudiging voor het verkeer van dergelijke producten binnen de Unie, met name door **interoperabiliteit van normen te faciliteren en door** de vergunningsvereisten af te schaffen voor onderdelen die reeds in een defensieproduct zijn geïntegreerd of moeten worden geïntegreerd en als zodanig niet kunnen worden overgedragen of uitgevoerd; dringt er voorts bij de lidstaten op aan hetzelfde doel na te streven; verzoekt de EU-lidstaten **in voorkomend geval** gemeenschappelijke regels **te ontwikkelen** voor de controle op de uitvoer van wapens en **defensiematerieel, zonder afbreuk te doen aan de prerogatieven van elke lidstaat**;

14 bis. dringt aan op meer coherentie en vereenvoudiging van de administratieve en beroepsregels om de grensoverschrijdende mobiliteit van technisch en gespecialiseerd defensiepersoneel te vergemakkelijken;

Amendement 28

Ontwerpresolutie

Paragraaf 15

Ontwerpresolutie

15. onderstreept dat de EU en de NAVO een samenwerkingsovereenkomst inzake vermogensplanning en -ontwikkeling moeten ondertekenen om te zorgen voor coherente en complementaire planning en interoperabele defensievermogens; ***verzoekt de Commissie een wetgevingsvoorstel op te stellen dat het gebruik mogelijk maakt van juridisch bindende instrumenten om NAVO-normen voor materieel, munitie en voorraden ten uitvoer te leggen en te handhaven, zodra een dergelijke overeenkomst is gesloten, aangezien dit de interoperabiliteit zou verbeteren en een kader zou creëren voor gezamenlijke Europese tests en certificering van defensiematerieel in plaats van afzonderlijke nationale validatie voor elk defensieproduct;***

Amendement

15. onderstreept dat de EU en de NAVO een samenwerkingsovereenkomst inzake vermogensplanning en -ontwikkeling moeten ondertekenen om te zorgen voor coherente en complementaire planning en interoperabele defensievermogens;

Amendement 29

Ontwerpresolutie

Paragraaf 16

Ontwerpresolutie

16. benadrukt dat de EU een proactievere rol moet spelen bij het ondersteunen van investeringen in technologieën en producten voor tweërlei gebruik, met name wanneer deze deel uitmaken van de toeleveringsketens van defensieproducten, als middel om de voorzieningszekerheid van de EU en haar weerbaarheid tegen hybride en opkomende dreigingen te vergroten; is voorstander van commerciële exploitatie van deze technologieën in civiele toepassingen omdat daarmee de marktkansen kunnen worden vergroot en de EDTIB kan worden

Amendement

16. benadrukt dat de EU een proactievere rol moet spelen bij het ondersteunen van investeringen, ***onder meer in onderzoek***, in technologieën en producten voor tweërlei gebruik, met name wanneer deze deel uitmaken van de toeleveringsketens van defensieproducten, als middel om de voorzieningszekerheid van de EU en haar weerbaarheid tegen hybride en opkomende dreigingen te vergroten; is voorstander van commerciële exploitatie van deze technologieën in civiele toepassingen omdat daarmee de marktkansen kunnen worden vergroot en

versterkt, en synergieën tussen ontwikkeling met het oog op militaire doeleinden en ontwikkeling met het oog op civiele doeleinden worden gestimuleerd; verzoekt de Commissie en de lidstaten stimulansen te creëren om toeleveringsketens in de Unie van de meest kritieke inputs voor defensieproducten te lokaliseren;

de EDTIB kan worden versterkt, en synergieën tussen ontwikkeling met het oog op militaire doeleinden en ontwikkeling met het oog op civiele doeleinden worden gestimuleerd; verzoekt de Commissie en de lidstaten stimulansen te creëren om toeleveringsketens in de Unie van de meest kritieke inputs voor defensieproducten te lokaliseren; ***verzoekt de Commissie overloopeffecten van de toepassing van artikel 346 VWEU op markten voor tweërlei gebruik en civiele markten nauwlettend te monitoren, en na te gaan hoe een betere coördinatie via financieringsinstrumenten van de EU zou kunnen helpen marktverstoring te voorkomen, eerlijke concurrentie en de integriteit van de eengemaakte markt in stand te houden en een geïntegreerde en veerkrachtige EDTIB te bevorderen;***

Amendement 30

Ontwerpresolutie Paragraaf 17

Ontwerpresolutie

17. is er vast van overtuigd dat het, om de democratische legitimiteit en transparantie van het defensiebeleid van de EU in tijden van hybride oorlogvoering en Russische desinformatiecampagnes te waarborgen, van cruciaal belang is dat het Parlement een centrale rol speelt bij de planning van, het toezicht op en de controle van dit proces;

Amendement

17. is er vast van overtuigd dat het, om de democratische legitimiteit en transparantie van het defensiebeleid van de EU in tijden van hybride oorlogvoering en Russische desinformatiecampagnes te waarborgen, van cruciaal belang is dat het Parlement een centrale rol speelt bij de planning van, het toezicht op en de controle van dit proces, ***onder meer door ervoor te zorgen dat de integratie van de defensiemarkt leidt tot meer efficiëntie en economisch concurrentievermogen;***

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

De rapporteur verklaart onder zijn exclusieve verantwoordelijkheid geen input in het advies te hebben opgenomen van belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen of van vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades, die overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement in deze bijlage moeten worden vermeld.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van 20 mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	3.12.2025
Uitslag eindstemming	+ : 41 - : 7 0 : 3
Bij de eindstemming aanwezige leden	Rasmus Andresen, Stefan Berger, Damian Boeselager, Gilles Boyer, Giovanni Crosetto, Siegbert Frank Droese, Engin Eroglu, Marco Falcone, Markus Ferber, Jonás Fernández, Claire Fita, Dirk Gotink, Enikő Győri, Michalis Hadjipantela, Eero Heinäluoma, Tomáš Kubín, Aurore Lalucq, Rada Laykova, Costas Mavrides, Fernando Navarrete Rojas, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Ľudovít Ódor, Gaetano Pedulla, Lídia Pereira, Pierre Pimpie, Friedrich Pürner, Paulius Saudargas, Pasquale Tridico, Lara Wolters, Stéphanie Yon-Courtin
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	Marc Botenga, Regina Doherty, Hanna Gronkiewicz-Waltz, Fernand Kartheiser, Janusz Lewandowski, Morten Løkkegaard, Danuše Nerudová, Andreas Schwab, Mariateresa Vivaldini
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Vivien Costanzo, Margarita de la Pisa Carrión, Chiara Gemma, Isilda Gomes, Giorgio Gori, Elisabeth Grossmann, Ondřej Knotek, Lara Magoni, Rasmus Nordqvist, Michele Picaro, Thomas Waitz

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

41	+
ECR	Crosetto Giovanni, Gemma Chiara, Magoni Lara, Nesci Denis, Picaro Michele, Vivaldini Mariateresa
PPE	Berger Stefan, Doherty Regina, Falcone Marco, Ferber Markus, Gotink Dirk, Gronkiewicz-Waltz Hanna, Lewandowski Janusz, Navarrete Rojas Fernando, Nerudová Danuse, Niedermayer Ludek, Pereira Lidia, Saudargas Paulius, Schwab Andreas
PfE	Knotek Ondrej, Kubín Tomás, Pimpie Pierre
Renew	Boyer Gilles, Eroglu Engin, Løkkegaard Morten, Ódor Ludovít, Yon-Courtin Stéphanie
S&D	Costanzo Vivien, Fernández Jonás, Fita Claire, Gomes Isilda, Gori Giorgio, Grossmann Elisabeth, Heinäluoma Eero, Lalucq Aurore, Mavrides Costas, Wolters Lara
Verts/ALE	Andresen Rasmus, Boeselager Damian, Nordqvist Rasmus, Waitz Thomas

7	-
ESN	Droese Siegbert Frank, Laykova Rada
NI	Pürner Friedrich
PfE	Gyori Eniko
The Left	Botenga Marc, Pedulla' Gaetano, Tridico Pasquale

3	0
NI	Kartheiser Fernand
PPE	Hadjipantela Michalis
PfE	de la Pisa Carrión Margarita

Verklaring van de gebruikte tekens:

+: voor

-: tegen

0: onthouding(en)

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING

aan de Commissie veiligheid en defensie

inzake het wegnemen van belemmeringen voor de eengemaakte markt voor defensie
(2025/2143(INI))

Rapporteur voor advies: Kamila Gasiuk-Pihowicz

AMENDEMENTEN

De Commissie interne markt en consumentenbescherming dient bij de bevoegde Commissie veiligheid en defensie het volgende in :

Amendement 1

Ontwerpresolutie Overweging A

Ontwerpresolutie

A. overwegende dat, gezien de toegenomen geopolitieke dreigingen, met name als gevolg van de Russische agressie in Europa **en** de crisis in het Midden-Oosten, 90 % van de EU-burgers terecht verwacht dat de EU meer zal gaan samenwerken op het gebied van veiligheid en defensie om hen te beschermen en haar belangen en waarden op het wereldtoneel te verdedigen⁸;

⁸ Eurobarometer,
<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/de-tail/3572>.

Amendement

A. overwegende dat, gezien de toegenomen geopolitieke dreigingen, met name als gevolg van de **niet te rechtvaardigen en niet-uitgelokte grootschalige Russische invasie van Oekraïne in 2022 en de continue** agressie in Europa **alook** de crisis in het Midden-Oosten, 90 % van de EU-burgers terecht verwacht dat de EU meer zal gaan samenwerken op het gebied van veiligheid en defensie om hen te beschermen en haar belangen en waarden op het wereldtoneel te verdedigen⁸;

⁸ Eurobarometer,
<https://europa.eu/eurobarometer/surveys/de-tail/3572>.

Amendement 2

Ontwerpresolutie
Overweging A bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

A bis. overwegende dat de Unie en haar lidstaten na de grootschalige Russische invasie van Oekraïne in 2022 het slachtoffer zijn geworden van meerdere aanvallen van de Russische Federatie waarbij hybride oorlogvoeringstactieken werden gebruikt; overwegende dat de Russische Federatie een ernstige en onmiddellijke militaire bedreiging voor Europa blijft vormen, zoals onlangs nog bleek uit de schending van het luchtruim van diverse lidstaten met drones en gevechtsvliegtuigen; overwegende dat deze verslechterende veiligheidssituatie in de directe nabijheid van de Unie een coherent en gecoördineerd antwoord nodig maakt, met name wat betreft het vrij verkeer van producten en diensten op het gebied van veiligheid en defensie;

Amendement 3

Ontwerpresolutie
Overweging A ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

A ter. overwegende dat de EU-lidstaten in 2024 gezamenlijk 343 miljard EUR aan defensie hebben uitgegeven en daarmee alleen de Verenigde Staten vóór zich moesten laten, en dat de EU er, hoewel haar economie tien keer zo groot is als die van de Russische Federatie, nog altijd nauwelijks in slaagt om deze uitgaven om te zetten in grotere paraatheid voor het geval van reële militaire dreigingen;

Amendement 4

Ontwerpresolutie
Overweging A quater (nieuw)

A quater. overwegende dat het noodzakelijk is de samenwerking en investeringen op het gebied van veiligheid en defensie te versterken en dat dit een aanvulling moet vormen op andere essentiële prioriteiten van de Unie;

Amendement 5

Ontwerpresolutie

Overweging A quinquies (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

A quinquies. overwegende dat volgens het Eurobarometer-verslag over de publieke opinie in de Europese Unie, dat in het voorjaar van 2025 is gepubliceerd, 81 % van de EU-burgers voorstander is van een gemeenschappelijk defensie- en veiligheidsbeleid van de EU-lidstaten en deze steun het hoogste niveau van de afgelopen twee decennia heeft bereikt;

Amendement 6

Ontwerpresolutie

Overweging B

Ontwerpresolutie

Amendement

B. overwegende dat decennia van aanbestedingen op het gebied van defensie die gericht waren op het nationale niveau, industriële versnippering, regelgevingsbelemmeringen, onderinvesteringen, uiteenlopende doelstellingen van het buitenlands beleid, een gebrek aan geïntegreerde vermogensplanning en geaggregeerde vraag, alsook concurrentie om intellectuele eigendom, een volledig geïntegreerde eengemaakte markt voor defensie hebben verhinderd, waardoor ***aanzienlijke extra kosten voor de belastingbetaler zijn ontstaan en tegelijkertijd*** het vermogen

B. overwegende dat decennia van aanbestedingen op het gebied van defensie die gericht waren op het nationale niveau, industriële versnippering, regelgevingsbelemmeringen, onderinvesteringen, uiteenlopende doelstellingen van het buitenlands beleid, een gebrek aan geïntegreerde vermogensplanning en geaggregeerde vraag, alsook concurrentie om intellectuele eigendom, een volledig geïntegreerde eengemaakte markt voor defensie hebben verhinderd, waardoor ***de interoperabiliteit van de EU is verzwakt*** en het vermogen van de EU om de veiligheid van haar

van de EU om de veiligheid van haar burgers te beschermen, wordt ondermijnd;

burgers te beschermen, wordt ondermijnd, **en tegelijkertijd aanzienlijke extra kosten voor de belastingbetaler zijn ontstaan; overwegende dat het wegnemen van belemmeringen geharmoniseerde regels en transparante openbare aanbestedingsprocedures vereist, met inachtneming van de beginselen van eerlijke concurrentie en een gelijk speelveld voor alle actoren;**

Amendement 7

Ontwerpresolutie Overweging B bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

B bis. overwegende dat het gebrek aan harmonisatie, onderinvesteringen en hardnekkige regelgevingsbelemmeringen erin hebben geresulteerd dat in 2024 slechts 19 van de 100 belangrijkste defensie-ondernemingen hun hoofdkantoor in de EU hadden, tegenover 48 in de Verenigde Staten^{1 bis};

^{1 bis} **Clapp, S. et al., “Building a common market for European defence”, Europees Parlement, directoraat-generaal Parlementaire Onderzoeksdiensten, september 2025.**

Amendement 8

Ontwerpresolutie Overweging B ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

B ter. overwegende dat een goed functionerende interne markt voor defensie gecoördineerde inspanningen van de lidstaten vereist om een efficiënte toewijzing van middelen te waarborgen, versnippering te verminderen en de ontwikkeling van innovatieve

defensietechnologieën te versnellen;

Amendement 9

Ontwerpresolutie Overweging B quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

B quater. overwegende dat het versterken van samenwerking, het harmoniseren van certificering en het verbeteren van langetermijnplanning de interoperabiliteit en kosteneffectiviteit kunnen verbeteren;

Amendement 10

Ontwerpresolutie Overweging C

Ontwerpresolutie

Amendement

C. overwegende dat ***gezamenlijke*** defensieplanning, -ontwikkeling, -productie en -aanbestedingen in de Unie een grotere efficiëntie en doeltreffendheid van overheidsinvesteringen en industriële en operationele voordelen mogelijk zouden maken, waardoor de sociale en politieke acceptatie van noodzakelijke verhogingen van defensie-investeringen in tijden van beperkte begrotingen zouden toenemen;

C. overwegende dat ***beter gecoördineerde*** defensieplanning, -ontwikkeling, -productie en -aanbestedingen in de Unie ***schaalvoordelen***, een grotere efficiëntie en doeltreffendheid van overheidsinvesteringen en industriële en operationele voordelen mogelijk zouden maken, waardoor de sociale en politieke acceptatie van noodzakelijke verhogingen van defensie-investeringen in tijden van beperkte begrotingen zouden toenemen ***en het vermogen van de Unie en haar lidstaten om een geëigend niveau van paraatheid te bereiken om de Russische Federatie tegen 2030 af te schrikken, aanzienlijk zou verbeteren; overwegende dat de genoemde activiteiten in nauwe samenwerking met de NAVO moeten worden uitgevoerd;***

Amendement 11

Ontwerpresolutie

Overweging D

Ontwerpresolutie

D. overwegende dat in de verslagen-Letta en -Draghi de aandacht wordt gevestigd op een combinatie van structurele tekortkomingen die het concurrentievermogen van de technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) van de EU aantasten, en wordt gewezen op versnippering, ontoereikende overheidsuitgaven voor defensie en beperkte toegang tot financiering als belangrijkste uitdagingen;

Amendement

D. overwegende dat in de verslagen-Letta en -Draghi de aandacht wordt gevestigd op een combinatie van structurele tekortkomingen die het concurrentievermogen van de technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) van de EU aantasten, en wordt gewezen op versnippering, ontoereikende overheidsuitgaven voor defensie en beperkte toegang tot financiering als belangrijkste uitdagingen; ***overwegende dat de eengemaakte markt voor defensie op EU-niveau moet worden opgebouwd, waarbij niet alleen efficiëntie, concurrentievermogen en industriële veerkracht worden gewaarborgd, maar ook gelijke kansen voor alle lidstaten en industriële actoren, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's);***

Amendement 12

Ontwerpresolutie

Overweging D bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

D bis. overwegende dat de interne markt voor defensie moet worden ontwikkeld in samenhang met de interne markt voor technologieën voor tweërlei gebruik en civiele technologieën, om de overloopeffecten en kosteneffectiviteit tussen sectoren te maximaliseren;

Amendement 13

Ontwerpresolutie

Paragraaf 1

Ontwerpresolutie

Amendement

1. is van mening dat de dramatische

1. is van mening dat de dramatische

uitdagingen waarmee de Unie en haar lidstaten worden geconfronteerd, een volledige heroverweging vereisen van de manier waarop zij samenwerken op het gebied van defensie; onderstreept dat de EU haar standpunt over de productie van de defensie-industrie fundamenteel moet veranderen door een *echte* eengemaakte markt voor defensie te ontwikkelen, waarop wordt aangedrongen in de verslagen-Letta, -Draghi en -Niinistö;

uitdagingen waarmee de Unie en haar lidstaten worden geconfronteerd, een volledige heroverweging vereisen van de manier waarop zij samenwerken op het gebied van defensie; onderstreept dat de EU haar standpunt over de productie van de defensie-industrie fundamenteel moet veranderen door een *volledig functionerende en veerkrachtige* eengemaakte markt voor defensie te ontwikkelen, waarop wordt aangedrongen in de verslagen-Letta, -Draghi en -Niinistö, *hetgeen hand in hand moet gaan met de beginselen van democratisch toezicht en eerlijke deelname van de industrieën van alle lidstaten*;

Amendement 14

Ontwerpresolutie Paragraaf 1 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

1 bis. wijst erop dat strategisch belangrijke infrastructuur voor de EU als geheel, zoals onderzeese en terrestrische kabels en luchthavens, vaak te maken heeft met vijandige aanvallen, zowel fysiek als digitaal, en specifieke defensiemaatregelen en investeringen vereist;

Amendement 15

Ontwerpresolutie Paragraaf 2

Ontwerpresolutie

Amendement

2. herinnert eraan dat nauwere samenwerking zou kunnen leiden tot enorme efficiëntiebesparingen tot 30 % van de jaarlijkse defensie-uitgaven in de hele EU, ten bedrage van ten minste 57 miljard EUR per jaar, en tot een aanzienlijke verhoging van de doeltreffendheid van de huidige defensie-

2. herinnert eraan dat *volgens sommige schattingen* nauwere samenwerking *langere productieperioden mogelijk zou kunnen maken, de standaardisering en de interoperabiliteit zou kunnen verbeteren en* zou kunnen leiden tot enorme efficiëntiebesparingen tot 30 % van de jaarlijkse defensie-

uitgaven; onderstreept de bredere voordelen voor het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische soevereiniteit van de EU, die aanzienlijke werkgelegenheidskansen, economische ontwikkeling en technologisch leiderschap in de hele EU kunnen verzekeren⁹;

⁹ Ethan Ilzetki, Guns and Growth: The Economic Consequences of Defense Buildups, februari 2025.

uitgaven in de hele EU, ten bedrage van ten minste 57 miljard EUR per jaar, en tot een aanzienlijke verhoging van de doeltreffendheid van de huidige defensie-uitgaven; onderstreept de bredere voordelen voor het concurrentievermogen, de veerkracht en de strategische soevereiniteit van de EU, die aanzienlijke werkgelegenheidskansen, economische ontwikkeling en technologisch leiderschap in de hele EU kunnen verzekeren⁹;

⁹ Ethan Ilzetki, Guns and Growth: The Economic Consequences of Defense Buildups, februari 2025.

Amendement 16

Ontwerpresolutie Paragraaf 2 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

2 bis. benadrukt dat het verhogen van de gezamenlijke en collaboratieve defensie-uitgaven schaalvoordelen kan opleveren, kan leiden tot een efficiëntere toewijzing van middelen, de EDTIB kan versterken en de weg kan effenen voor een echte EU-brede defensiemarkt; moedigt de oprichting van een eengemaakte defensiemarkt aan die voorrang geeft aan de verwezenlijking van het actieplan voor snelle aanneming van de NAVO en gericht is op het versnellen van nationale aankoopprocessen en het hervormen van aankoopcycli, testprotocollen en certificeringskaders, teneinde ervoor te zorgen dat de militaire innovatie gelijke tred houdt met de dreigingen;

Amendement 17

Ontwerpresolutie Paragraaf 2 ter (nieuw)

2 ter. wijst erop dat de EDTIB, die bestaat uit hoofdcontractanten, midcaps en kmo's, ongeveer aan 500 000 mensen werkgelegenheid biedt; wijst erop dat het belangrijk is kmo's te ondersteunen bij het opbouwen van een goed functionerende interne defensiemarkt, het versterken van regionale industriële ecosystemen en het diversifiëren van waardeketens, en kmo's in staat te stellen te concurreren met grotere economische actoren die in de sector actief zijn; benadrukt dat een goed functionerende eengemaakte markt voor defensie in de eerste plaats tot doel moet hebben de investeringen in onderzoeks-, ontwikkelings- en innovatiecapaciteit te versterken en tegelijkertijd in alle lidstaten nieuwe hoogwaardige banen te creëren;

Amendement 18

Ontwerpresolutie Paragraaf 3

3. benadrukt dat alleen een *echte* eengemaakte markt voor defensieproducten de middelen kan bieden die nodig zijn om daadwerkelijk schaalvoordelen van een concurrerende en veerkrachtige Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) tot stand te brengen en in stand te houden; onderstreept dat een *echte* eengemaakte markt voor defensieproducten essentieel is om de vermogenstekorten weg te werken en het afschrikkingsvermogen te herstellen, en derhalve een noodzakelijke hoeksteen is van een sterke, soevereine en concurrerende Unie;

3. benadrukt dat alleen een *volledig functionerende* eengemaakte markt voor defensieproducten de middelen kan bieden die nodig zijn om daadwerkelijk schaalvoordelen van een *geografisch evenwichtige*, concurrerende en veerkrachtige Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB) tot stand te brengen en in stand te houden, *waarbij ervoor wordt gezorgd dat kleine en middelgrote ondernemingen en nationale industrieën op gelijke voet kunnen deelnemen*; onderstreept dat een *volledig functionerende* eengemaakte markt voor defensieproducten essentieel is om *de industriële productie te vergroten, de voorraden aan te vullen*, de vermogenstekorten weg te werken en het afschrikkingsvermogen te herstellen, en

derhalve een noodzakelijke hoeksteen is van een sterke, soevereine en concurrerende Unie;

Amendement 19

Ontwerpresolutie Paragraaf 3 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

3 bis. benadrukt dat het tot stand brengen van een volledig functionerende eengemaakte markt voor defensieproducten en het wegnemen van de bestaande belemmeringen van essentieel belang zijn voor de snelle ontwikkeling van belangrijke Europese initiatieven voor samenwerking op het gebied van defensie, zoals de oostflankwacht, het oostelijk schild, de Baltische defensielinie en de Europese dronemuur; wijst erop dat het noodzakelijk is de vereisten voor defensieproducten te standaardiseren teneinde een uitgebreid gebruik van defensieproducten door de strijdkrachten van verschillende lidstaten mogelijk te maken; benadrukt dat het vereenvoudigen, stroomlijnen en aanpassen van het EU-rechtskader van cruciaal belang is voor het faciliteren van het vrij verkeer van goederen en diensten tussen de deelnemende lidstaten, alsook van actoren uit de hele Unie met belangrijke expertise met betrekking tot het verwezenlijken van deze doelstellingen; herinnert eraan dat het verwezenlijken van deze doelstellingen van het allergrootste belang is voor de collectieve veiligheid van de hele Unie;

Amendement 20

Ontwerpresolutie Paragraaf 4

4. dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan snel op te treden om **de echte** eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde; wijst erop dat de bundeling van de vraag door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen en gemeenschappelijk beheer gedurende de hele levenscyclus, vereenvoudiging van de regelgeving en grensoverschrijdende industriële integratie op EU-niveau dringend noodzakelijk zijn om dergelijke belemmeringen aan te pakken en de afhankelijkheid van niet-EU-landen te verminderen, zoals uiteengezet in de verslagen Letta en **Draghi**;

4. dringt er bij de lidstaten en de Commissie op aan snel op te treden om **een volledig functionerende** eengemaakte markt voor defensie tot stand te brengen, zowel aan de vraag- als aan de aanbodzijde **en er tegelijkertijd voor te zorgen dat een dergelijke versterking van de eengemaakte markt alle lidstaten in gelijke mate ten goede komt**; wijst erop dat de bundeling van de vraag door middel van gemeenschappelijke aanbestedingen en gemeenschappelijk beheer gedurende de hele levenscyclus, vereenvoudiging van de regelgeving, **standaardisering** en grensoverschrijdende industriële integratie op EU-niveau dringend noodzakelijk zijn om dergelijke belemmeringen aan te pakken, **de EDTIB te versterken** en de afhankelijkheid van niet-EU-landen **geleidelijk** te verminderen, zoals uiteengezet in de verslagen Letta, **Draghi** en **Niinistö, teneinde de Europese soevereiniteit te versterken en tegelijkertijd de kansen te benutten die worden geschapen door de veiligheids- en defensiepartnerschappen die door de Unie zijn gesloten**;

Amendement 21

Ontwerpresolutie Paragraaf 4 bis (nieuw)

4 bis. benadrukt dat het leidende beginsel bij het tot stand brengen van een eengemaakte markt voor defensie het bieden van gelijke kansen voor alle Europese actoren moet zijn; benadrukt het feit dat de EDTIB uit actoren bestaat die wat betreft grootte, nationaliteit en niveau van betrokkenheid bij internationale partnerschappen sterk van elkaar verschillen; herinnert eraan dat de huidige ingewikkelde geopolitieke context vereist dat gebruik wordt gemaakt van alle

beschikbare middelen en capaciteiten, met bijzondere aandacht voor het snel vergroten van de industriële vermogens, het aanvullen van voorraden, en het waarborgen van de beschikbaarheid van militaire producten waar een groot tekort aan bestaat, met Europese strategische autonomie als langetermijndoelstelling; verzoekt de Commissie en de lidstaten dan ook in toekomstige wetgevings- en niet-wetgevingsinitiatieven voor het tot stand brengen van een eengemaakte markt voor veiligheids- en defensieproducten voor een geëigend niveau van flexibiliteit te zorgen, met het oog op een billijke, geleidelijke en inclusieve benadering voor het verwezenlijken van deze langetermijndoelstellingen;

Amendement 22

Ontwerpresolutie Paragraaf 4 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

4 ter. is ingenomen met gecoördineerde initiatieven om de productiecapaciteit op te voeren en innovatie te versnellen;

Amendement 23

Ontwerpresolutie Paragraaf 4 quater (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

4 quater. wijst op de noodzaak om een echte interne markt voor defensie op te bouwen op basis van transparantie en eerlijke concurrentie; benadrukt dat het belangrijk is een evenwichtige ontwikkeling van industriële vermogens in alle lidstaten te bevorderen en complementariteit en synergieën aan te moedigen die de EDTIB als geheel versterken; benadrukt dat meer investeringen in defensie tegelijkertijd

meer investeringen in de bevordering van opleiding, bij- en omscholing van werknemers en hoogwaardige banen vereisen;

Amendement 24

Ontwerpresolutie Paragraaf 5

Ontwerpresolutie

5. onderstreept dat de huidige structuur van het industriële defensielandschap leidt tot onnodige overlappingsen en inefficiënties en de versterking van de defensiegereedheid belemmert; onderstreept dat deze versnippering, in combinatie met onderinvesteringen, de verwezenlijking van schaalvoordelen verhindert die kunnen voortvloeien uit het bundelen van de aankoop en productie van defensiematerieel bij Europese bedrijven; benadrukt dat het van fundamenteel belang is versnippering van het industriële defensielandschap van de EU tegen te gaan;

Amendement

5. onderstreept dat de huidige structuur van het industriële defensielandschap leidt tot onnodige overlappingsen en inefficiënties en de versterking van de defensiegereedheid belemmert; onderstreept dat deze versnippering, in combinatie met onderinvesteringen, de verwezenlijking van schaalvoordelen verhindert die kunnen voortvloeien uit het bundelen van de aankoop en productie van defensiematerieel bij Europese bedrijven; benadrukt dat het van fundamenteel belang is versnippering van het industriële defensielandschap van de EU tegen te gaan ***en dat eerlijke concurrentie moet worden bevorderd en gestimuleerd als mechanisme om het concurrentievermogen te verbeteren; dringt er bij de Commissie en de lidstaten op aan alle mogelijkheden in overeenstemming met de huidige Verdragen te onderzoeken om vrijwillige samenwerking te bevorderen, de vraag te bundelen en de coördinatie tussen Europese ondernemingen te verbeteren teneinde de industriële vermogens en interoperabiliteit te vergroten;***

Amendement 25

Ontwerpresolutie Paragraaf 6

Ontwerpresolutie

Amendement

6. betreurt het gebrek aan gecoördineerde vermogensplanning en uitgaven voor defensieproducten in de hele Unie, wat heeft geleid tot uiteenlopende regels en subsidiabiliteitscriteria, rechtsonzekerheid heeft gecreëerd en de lidstaten er vaak toe heeft gebracht prioriteit te geven aan bilaterale samenwerking met niet-EU-landen; betreurt dat nationale prioriteiten vaak voorrang hebben op samenwerking binnen de Unie;

6. betreurt het gebrek aan gecoördineerde vermogensplanning en uitgaven voor defensieproducten in de hele Unie **en de beperkte afstemming tussen EU-instrumenten en NAVO-processen**, wat heeft geleid tot uiteenlopende regels en subsidiabiliteitscriteria, rechtsonzekerheid heeft gecreëerd en de lidstaten er vaak toe heeft gebracht prioriteit te geven aan bilaterale samenwerking met niet-EU-landen; betreurt dat nationale prioriteiten vaak voorrang hebben op samenwerking binnen de Unie;

Amendement 26

Ontwerpresolutie Paragraaf 6 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

6 bis. pleit voor een betere afstemming van de regelgeving en het vaststellen van normen op EU-niveau, in overeenstemming met de NAVO-normen, om de interoperabiliteit en het concurrentievermogen te bevorderen;

Amendement 27

Ontwerpresolutie Paragraaf 7

Ontwerpresolutie

Amendement

7. is van mening dat **de huidige EU-wetgevingskaders niet voorzien in voorwaarden** voor de aankoop van **goederen met snelle innovatiecycli**, bijvoorbeeld **op het gebied van de ontwikkeling van drones**; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds wordt ondermijnd door de onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de regels ervan door de lidstaten en door een onevenredig gebruik van de vrijstelling waarin artikel 346 VWEU

7. **benadrukt dat de snelle innovatiecyclus in de defensietechnologie de lidstaten en de defensie-industrie voor nieuwe uitdagingen stelt om het tempo van de technologische ontwikkelingen bij te houden**; is van mening dat **deze ontwikkelingen nieuwe instrumenten vereisen, ook** voor de aankoop van **defensieproducten**; **benadrukt dat het belangrijk is de EU-wetgevingskaders aan te passen om de snelle aankoop van snel evoluerende technologieën, bijvoorbeeld drones, te ondersteunen, teneinde**

voorziet, hetgeen het streven naar gezamenlijke EU-aanbestedingen op het gebied van defensie belemmert; benadrukt de noodzaak van specifieke steun voor kleine en middelgrote ondernemingen en kleine midcap-ondernemingen om hun betrokkenheid bij de toeleveringsketen van de defensie-industrie te vergemakkelijken, teneinde innovatie te bevorderen en tegelijkertijd industriële overvloed op te bouwen ter vergroting van de veerkracht en voorzieningszekerheid van de Unie;

innovatie en flexibiliteit op de Europese defensiemarkt te bevorderen; uit zijn bezorgdheid over het feit dat de eengemaakte markt voor defensie nog steeds wordt ondermijnd door de onvoldoende geharmoniseerde toepassing van de regels ervan door de lidstaten en door een onevenredig gebruik van de vrijstelling waarin artikel 346 VWEU voorziet, hetgeen het streven naar gezamenlijke EU-aanbestedingen op het gebied van defensie belemmert; benadrukt de noodzaak van specifieke steun voor kleine en middelgrote ondernemingen en kleine midcap-ondernemingen om hun betrokkenheid bij de toeleveringsketen van de defensie-industrie te vergemakkelijken, teneinde innovatie te bevorderen en tegelijkertijd industriële overvloed op te bouwen ter vergroting van de veerkracht en voorzieningszekerheid van de Unie; ***wijst erop dat gelijke toegang voor kmo's, transparante concurrentie en een eerlijke geografische verdeling van contracten moeten worden bevorderd; verwelkomt in dit verband het voorstel van de Commissie om innovatiepartnerschappen op te nemen in de geactualiseerde versie van Richtlijn 2009/81/EG betreffende opdrachten op defensie- en veiligheidsgebied; benadrukt evenwel dat innovatieve activiteiten gepaard gaan met talrijke risico's en per definitie langetermijnactiviteiten zijn waarvoor urgente procedures niet geschikt zijn; verzoekt de Commissie in het kader van de geplande algemene herziening van de richtlijn een geactualiseerde versie van innovatiepartnerschappen op het gebied van defensie te presenteren, teneinde dit instrument beter aan te passen aan de specifieke kenmerken van de defensiemarkt en de uitdagingen van de huidige veiligheidscontext;***

Amendement 28

Ontwerpresolutie Paragraaf 8

8. ***is van mening dat het ontbreken van een geharmoniseerd EU-uitvoercontrolesysteem nog steeds belemmeringen opwerpt voor de werking van een eengemaakte markt voor defensie door de gevolgen ervan voor overdrachten binnen de EU***; wijst erop dat de defensieproductie vandaag de dag sterk afhankelijk is van geïntegreerde grensoverschrijdende toeleveringsketens, met componenten die afkomstig zijn uit meerdere lidstaten, wat, in het geval van belemmering van de uitvoer, onzekerheid creëert voor de industrie en de toeleveringsketens;

8. ***benadrukt dat de regels inzake overdrachten binnen de EU moeten worden aangepast, ter verbetering van het grensoverschrijdende vrij verkeer van defensiegerelateerde producten en hun onderdelen binnen de EU; benadrukt het feit dat bepalingen betreffende EU-exportcontroles een bevoegdheid van de lidstaten blijven***; wijst erop dat de defensieproductie vandaag de dag sterk afhankelijk is van geïntegreerde grensoverschrijdende toeleveringsketens, met componenten die afkomstig zijn uit meerdere lidstaten, wat, in het geval van belemmering van de uitvoer, onzekerheid creëert voor de industrie en de toeleveringsketens; ***merkt op dat bepaalde kritieke technologieën door slechts een paar mondiale aanbieders worden ontwikkeld en zo kostbaar zijn, dat ze moeten worden gebundeld en gecoördineerd op een hoger niveau dan dat van de EU, onder meer in NAVO-verband***;

Amendement 29

Ontwerpresolutie Paragraaf 8 bis (nieuw)

8 bis. wijst erop dat maatregelen op het gebied van defensie ook maatregelen op het gebied van cyberbeveiliging en cyberdefensie moeten omvatten; wijst op het belang van capaciteitsopbouw op dit gebied in alle lidstaten ten behoeve van de Unie als geheel;

Amendement 30

Ontwerpresolutie Paragraaf 9

9. verzoekt de Raad en de Commissie de defensieprogramma's van de EU te voorzien van adequate financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader om de lidstaten effectief te stimuleren om gezamenlijke overeenkomsten voor vermogensontwikkeling en aanbestedingen te sluiten en hun defensie-industrieën aan te moedigen tot nauwere grensoverschrijdende samenwerking; wijst op het potentieel van nieuwe kaders, zoals de Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang en structuren voor Europese bewapeningsprogramma's, om deze doelstellingen te verwezenlijken met behulp van adequate financiering;

9. verzoekt de Raad en de Commissie de defensieprogramma's van de EU te voorzien van adequate financiering in het kader van het volgende meerjarig financieel kader om de lidstaten effectief te stimuleren om gezamenlijke overeenkomsten voor vermogensontwikkeling en aanbestedingen te sluiten en hun defensie-industrieën aan te moedigen tot nauwere grensoverschrijdende samenwerking; ***benadrukt dat Europese samenwerkingsprojecten, zoals de Europese dronemuur en de oostflankwacht, de tijdige toewijzing van toereikende financiële middelen behoeven om op zo kort mogelijke termijn operationeel te kunnen zijn; wijst erop dat deze noodzakelijke financiering een aanvulling moet zijn op bestaande prioriteiten van de Unie, met name het cohesiebeleid en sociale investeringen;*** wijst op het potentieel van nieuwe kaders, zoals de Europese defensieprojecten van gemeenschappelijk belang en structuren voor Europese bewapeningsprogramma's, om deze doelstellingen te verwezenlijken met behulp van adequate financiering;

Amendement 31

Ontwerpresolutie Paragraaf 9 bis (nieuw)

9 bis. verzoekt de lidstaten hun uiterste best te doen om van de eengemaakte markt voor defensie een realiteit te maken; wijst er derhalve op dat de lidstaten moeten worden aangemoedigd om samen te werken in een geest van volledig vertrouwen en om gemeenschappelijke strategische visies voor de defensie van de EU vast te stellen, waarbij de echte strategische autonomie

van de Unie wordt bevorderd;

Amendement 32

Ontwerpresolutie Paragraaf 9 ter (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

9 ter. *verzoekt de Commissie een kader vast te stellen voor wederzijdse erkenning en harmonisatie van certificering voor defensieproducten en -componenten, om ervoor te zorgen dat goederen die in één lidstaat zijn gecertificeerd, vrij binnen de Unie kunnen circuleren; wijst erop dat dit een van de belangrijkste belemmeringen voor een goed functionerende eengemaakte markt voor defensie zou wegnemen en de voorzieningszekerheid zou vergroten;*

Amendement 33

Ontwerpresolutie Paragraaf 10

Ontwerpresolutie

Amendement

10. is van mening dat de EU-instellingen en -agentschappen hun coördinerende rol tussen de lidstaten moeten **versterken** en is ingenomen met de bijdrage van het Europees Defensieagentschap, met name via het vermogensontwikkelingsplan en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie, en benadrukt dat zijn deskundigheid ten volle moet worden benut; is ingenomen met de bijdrage van multilaterale aanbestedingsbureaus zoals de Gezamenlijke Organisatie voor Samenwerking op Defensiematerieelgebied, die de harmonisatie van materieel tussen EU-lidstaten en partnerlanden bevorderen;

10. is van mening dat de EU-instellingen en -agentschappen hun coördinerende rol tussen de lidstaten moeten **intensiveren** en is ingenomen met de bijdrage van het Europees Defensieagentschap, met name via het vermogensontwikkelingsplan en de gecoördineerde jaarlijkse evaluatie inzake defensie, en benadrukt dat zijn deskundigheid ten volle moet worden benut; is ingenomen met de bijdrage van multilaterale aanbestedingsbureaus zoals de Gezamenlijke Organisatie voor Samenwerking op Defensiematerieelgebied, die de harmonisatie van materieel tussen EU-lidstaten en partnerlanden bevorderen;

Amendement 34

Ontwerpresolutie

Paragraaf 11

Ontwerpresolutie

11. verzoekt de lidstaten een “**koop Europees**”-benadering toe te passen, **waarbij prioriteit wordt gegeven aan gemeenschappelijke aanbestedingen en een grotere productie van defensieproducten uit de Europese technologische en industriële defensiebasis (EDTIB), Oekraïne, landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie (EER/EVA) en direct daarna, als tweede laag**, derde landen waarmee de Unie een veiligheids- en defensiepartnerschap heeft ondertekend, **aangezien dit** zou zorgen voor een voorspelbaar ordervolume voor de EDTIB, particuliere investeringen in O&O voor defensieproducten zou stimuleren en de EDTIB zou helpen om in voldoende hoeveelheden innovatieve defensieproducten te leveren;

Amendement

11. **herinnert aan de centrale rol van de lidstaten bij besluiten over aanbestedingen op het gebied van defensie, met inbegrip van de keuze van partners;** verzoekt de lidstaten een “**Europese voorkeur**”-benadering toe te passen **die, zonder protectionistisch te zijn en met inachtneming van de verplichtingen van de EU in het kader van de Wereldhandelsorganisatie, de versterking van de EDTIB op lange termijn ondersteunt zonder afbreuk te doen aan het vermogen van de lidstaten om ten volle gebruik te maken van alle beschikbare middelen en capaciteiten die nodig zijn om de Europese defensiegereedheid dringend op te voeren, zodat de lidstaten en de Unie tegen 2030 over een sterke en toereikende Europese defensie beschikken, in nauwe samenwerking met de NAVO; wijst erop dat bij deze benadering voorrang moet worden gegeven aan de gemeenschappelijke aankoop en toegenomen productie van defensieproducten uit de EDTIB, Oekraïne, landen van de Europese Economische Ruimte/Europese Vrijhandelsassociatie (EER/EVA), alsook producten die voortkomen uit samenwerking met derde landen waarmee de Unie een veiligheids- en defensiepartnerschap heeft ondertekend; benadrukt dat het belangrijk is industriële partnerschappen met belangrijke bondgenoten en gelijkgestemde partners te handhaven en te versterken, onder meer binnen NAVO-kaders, om de toegang tot kritieke technologieën en de veerkracht van de toeleveringsketen te waarborgen; merkt op dat deze benadering zou zorgen voor een voorspelbaar ordervolume voor de EDTIB,**

particuliere investeringen in O&O voor defensieproducten zou stimuleren en de EDTIB zou helpen om in voldoende hoeveelheden innovatieve defensieproducten te leveren;

Amendement 35

Ontwerpresolutie Paragraaf 11 bis (nieuw)

Ontwerpresolutie

Amendement

11 bis. wijst erop dat het concept van Europese voorkeur in ruime zin moet worden geïnterpreteerd om de huidige mondiaal geïntegreerde waardeketens op defensiegebied te weerspiegelen; benadrukt dat ondernemingen die defensiegoederen binnen de Unie produceren op grond van dit beginsel in aanmerking moeten komen, ongeacht of zij buitenlandse moedermaatschappijen hebben of onder licentie produceren, op voorwaarde dat de productie, de waardecreatie en de naleving van de EU-veiligheidsvereisten op het grondgebied van de EU plaatsvinden; benadrukt dat het concept van Europese voorkeur niet van invloed mag zijn op partnerschappen tussen in de Unie gevestigde entiteiten en partners uit gelijkgestemde derde landen, teneinde de overdracht van knowhow en technologie aan in de Unie gevestigde entiteiten aan te moedigen;

Amendement 36

Ontwerpresolutie Paragraaf 12

Ontwerpresolutie

Amendement

12. ***dringt er bij*** de EU en haar lidstaten op ***aan*** Oekraïne zoveel mogelijk te behandelen als integraal onderdeel van de eengemaakte markt voor defensie, rekening houdend met het feit dat de toekomst van

12. ***roept*** de EU en haar lidstaten op ***met Oekraïne samen te werken in het kader van veiligheids- en defensieprojecten en*** Oekraïne zoveel mogelijk te behandelen als integraal

Oekraïne in de EU ligt en dat dit voordelen zou opleveren voor zowel de EDTIB als de technologische en industriële defensiebasis van Oekraïne;

onderdeel van de eengemaakte markt voor defensie, rekening houdend met het feit dat de toekomst van Oekraïne in de EU ligt en dat dit voordelen zou opleveren voor zowel de EDTIB als de technologische en industriële defensiebasis van Oekraïne;

Amendement 37

Ontwerpresolutie Paragraaf 13

Ontwerpresolutie

13. *is van mening dat de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aankopen op het gebied van defensie en gevoelige veiligheid aanzienlijk moet worden verbeterd en* verzoekt de Commissie een ambitieuze herziening voor te stellen; verzoekt de Commissie een aanbeveling te doen voor een interpretatie van artikel 346 VWEU die strookt met de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van verschillende contractvormen die voorzien in innovatie, concurrentie en particuliere kapitaalinvesteringen;

Amendement

13. *verwelkomt het voorstel van de Commissie om de procedures in het kader van Richtlijn 2009/81/EG betreffende aankopen op het gebied van defensie en gevoelige veiligheid te vereenvoudigen als onderdeel van het omnibuspakket voor defensie; benadrukt evenwel dat de voorgestelde wijzigingen beperkt in omvang zijn; is van oordeel dat de uitvoering van de richtlijn aanzienlijk moet worden verbeterd; verzoekt de Commissie voorts een ambitieuze herziening van de richtlijn voor te stellen en deze aan te passen aan de langetermijnuitdagingen naar aanleiding van de huidige ingewikkelde veiligheidscontext;* verzoekt de Commissie een aanbeveling te doen voor een interpretatie van artikel 346 VWEU die strookt met de huidige realiteit van een onderling afhankelijke veiligheidsarchitectuur in de EU; verzoekt de lidstaten gebruik te maken van verschillende contractvormen die voorzien in innovatie, concurrentie en particuliere kapitaalinvesteringen, *en tegelijkertijd te zorgen voor volledige naleving van de mededingingsregels, integriteitsvereisten en normen inzake corruptiebestrijding;*

Amendement 38

Ontwerpresolutie Paragraaf 14

14. onderstreept dat overdrachten binnen de EU moeten worden vereenvoudigd en belemmeringen moeten worden weggenomen, met inbegrip van wederzijdse erkenning van criteria en certificering en vereenvoudiging van verzoeken om voorafgaande toestemming; **verzoekt de Commissie *dringend voorstellen in te dienen* om de overdracht van defensieproducten binnen de EU verder te harmoniseren, *om te zorgen voor vereenvoudiging voor* het verkeer van dergelijke producten binnen de Unie, met name door de vergunningsvereisten af te schaffen voor onderdelen die reeds in een defensieproduct zijn geïntegreerd of moeten worden geïntegreerd en als zodanig niet kunnen worden overgedragen of uitgevoerd; dringt er voorts bij de lidstaten op aan hetzelfde doel na te streven; *verzoekt de EU-lidstaten overeenstemming te bereiken over nieuwe gemeenschappelijke regels voor de controle op de uitvoer van wapens en defensiegoederen;***

14. ***is ingenomen met het voorstel van de Commissie voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2009/43/EG en Richtlijn 2009/81/EG en*** onderstreept dat overdrachten binnen de EU moeten worden vereenvoudigd en belemmeringen moeten worden weggenomen, met inbegrip van wederzijdse erkenning van criteria en certificering en vereenvoudiging van verzoeken om voorafgaande toestemming; ***verwelkomt in dit verband het voorstel van de Commissie om Richtlijn 2009/43/EG betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap te vereenvoudigen; verzoekt de Commissie*** om de overdracht van defensieproducten binnen de EU verder te harmoniseren ***en*** het verkeer van dergelijke producten binnen de Unie ***te vergemakkelijken***, met name door de vergunningsvereisten af te schaffen voor onderdelen die reeds in een defensieproduct zijn geïntegreerd of moeten worden geïntegreerd en als zodanig niet kunnen worden overgedragen of uitgevoerd; dringt er voorts bij de lidstaten op aan hetzelfde doel na te streven;

Amendement 39

Ontwerpresolutie Paragraaf 15 bis (nieuw)

15 bis. moedigt de Commissie en de lidstaten aan om gezamenlijke planning en aanbestedingen verder te ontwikkelen en daarbij te zorgen voor transparante procedures, passende sociale en milieuoverwegingen en eerlijke kansen voor kmo's;

Amendement 40

Ontwerpresolutie Paragraaf 16

Ontwerpresolutie

16. benadrukt dat de EU een proactievere rol moet spelen bij het ondersteunen van investeringen in technologieën en producten voor tweërlei gebruik, met name wanneer deze deel uitmaken van de toeleveringsketens van defensieproducten, als middel om de voorzieningszekerheid van de EU en haar weerbaarheid tegen hybride en opkomende dreigingen te vergroten; is voorstander van commerciële exploitatie van deze technologieën in civiele toepassingen omdat daarmee de marktkansen kunnen worden vergroot en de EDTIB kan worden versterkt, en synergieën tussen ontwikkeling met het oog op militaire doeleinden en ontwikkeling met het oog op civiele doeleinden worden gestimuleerd; verzoekt de Commissie en de lidstaten stimulansen te creëren om toeleveringsketens in de Unie van de meest kritieke inputs voor defensieproducten te lokaliseren;

Amendement

16. benadrukt dat de EU een proactievere rol moet spelen bij het ondersteunen van investeringen in technologieën en producten voor tweërlei gebruik, met name wanneer deze deel uitmaken van de toeleveringsketens van defensieproducten, als middel om de voorzieningszekerheid van de EU en haar weerbaarheid tegen hybride en opkomende dreigingen te vergroten; is voorstander van commerciële exploitatie van deze technologieën in civiele toepassingen omdat daarmee de marktkansen kunnen worden vergroot en de EDTIB kan worden versterkt, en synergieën tussen ontwikkeling met het oog op militaire doeleinden en ontwikkeling met het oog op civiele doeleinden worden gestimuleerd; ***benadrukt de noodzaak om een grotere integratie te bevorderen tussen ondernemingen voor tweërlei gebruik uit de militaire sector en die uit de civiele sector in de lidstaten en gelijkgestemde landen;*** verzoekt de Commissie en de lidstaten stimulansen te creëren om toeleveringsketens in de Unie van de meest kritieke inputs voor defensieproducten te lokaliseren;

Amendement 41

Ontwerpresolutie Paragraaf 17

Ontwerpresolutie

17. is er vast van overtuigd dat het, om de democratische legitimiteit en transparantie van het defensiebeleid van de EU in tijden van hybride oorlogvoering en Russische desinformatiecampagnes te waarborgen, van cruciaal belang is dat het Parlement een centrale rol speelt bij ***de planning van***, het toezicht op en de

Amendement

17. is er vast van overtuigd dat het, om de democratische legitimiteit en transparantie van het defensiebeleid van de EU in tijden van hybride oorlogvoering en Russische desinformatiecampagnes te waarborgen, van cruciaal belang is dat het Parlement een centrale rol speelt bij het toezicht op en de controle van dit proces;

controle van dit proces;

BIJLAGE: BEKENDMAKING VAN INPUT

Overeenkomstig artikel 8 van bijlage I bij het Reglement verklaart de rapporteur voor advies in het advies input te hebben opgenomen over aangelegenheden in verband met het onderwerp van het dossier die in het kader van de opstelling van het advies tot op het moment van goedkeuring ervan in de commissie door haar is ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister¹ vallen, of van de volgende vertegenwoordigers van overheidsinstanties van derde landen, met inbegrip van hun diplomatieke vertegenwoordigingen en ambassades:

1. Belangenvertegenwoordigers die binnen het toepassingsgebied van het Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister vallen
GE Aerospace part of General Electric Company - 4016736872-59
Polska Grupa Zbrojeniowa - 804644243175-65
MBDA - 87688971079-66
DuPont de Nemours International SARL - 3181166932-58
ASD-Eurospace 873508417106-05
Boeing Belgium SRL - 62505293737-81
Airbus - 2732167674-76

De bovenstaande lijst is opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur voor advies.

De rapporteur verklaart dat aan natuurlijke personen die met hun naam en/of functie in de lijst worden vermeld privacyverklaring nr. 484 van het Europees Parlement (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>) is verstrekt, waarin de voorwaarden voor de verwerking van hun persoonsgegevens en de rechten in verband met die verwerking worden toegelicht.

¹ Interinstitutioneel Akkoord van mei 2021 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over een verplicht transparantieregister (PB L 207 van 11.6.2021, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	4.12.2025
Uitslag eindstemming	+:30 -:4 0:8
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pablo Arias Echeverría, Jeannette Baljeu, Laura Ballarín Cereza, Katarina Barley, Arno Bausemer, Anna Cavazzini, Stefano Cavedagna, Henrik Dahl, Adnan Dibrani, Regina Doherty, Klara Dostalova, Michał Dworczyk, Kamila Gasiuk-Pihowicz, Hanna Gedin, Elisabeth Grossmann, Maria Guzenina, Svenja Hahn, Pierre Jovet, Arba Kokalari, Nikola Minchev, Piotr Müller, Gheorghe Piperea, Christel Schaldemose, Ernő Schaller-Baross, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervangers	José Cepeda, Veronika Cifrová Ostrihoňová, Salvatore De Meo, François Kalfon, Idoia Mendia, Aura Salla, Paulius Saudargas, Joanna Scheuring-Wielgus, Susana Solís Pérez, Ivaylo Valchev, Mariateresa Vivaldini
Bij de eindstemming aanwezige leden als bedoeld in art. 216, lid 7, van het Reglement	Valérie Deloge, Niels Geuking, Milan Mazurek

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE ADVISERENDE COMMISSIE

30	+
PPE	Arias Echeverría Pablo, Dahl Henrik, De Meo Salvatore, Doherty Regina, Gasiuk-Pihowicz Kamila, Geuking Niels, Kokalari Arba, Salla Aura, Saudargas Paulius, Schwab Andreas, Sokol Tomislav, Solís Pérez Susana, Walsmann Marion
Renew	Baljeu Jeannette, Cifrová Ostrihonová Veronika, Hahn Svenja, Minchev Nikola
S&D	Ballarín Cereza Laura, Barley Katarina, Cepeda José, Dibrani Adnan, Grossmann Elisabeth, Guzenina Maria, Jouvét Pierre, Kalfon François, Mendia Idoia, Schaldemose Christel, Scheuring-Wielgus Joanna
Verts/ALE	Cavazzini Anna, Van Sparrentak Kim

4	-
ESN	Bausemer Arno, Mazurek Milan
PfE	Deloge Valérie, Schaller-Baross Erno

8	0
ECR	Cavedagna Stefano, Dworczyk Michal, Müller Piotr, Piperea Gheorghe, Valchev Ivaylo, Vivaldini Mariateresa
PfE	Dostalova Klara
The Left	Gedin Hanna

Verklaring van de gebruikte tekens:

+: voor

-: tegen

0: onthouding

INFORMATIE OVER DE GOEDKEURING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

Datum goedkeuring	27.1.2026		
Uitslag eindstemming	+	:	24
	-	:	6
	0	:	6

HOOFDELIJKE EINDSTEMMING IN DE BEVOEGDE COMMISSIE

24	+
PPE	Wouter Beke, Salvatore De Meo, Niels Flemming Hansen, Andrey Kovatchev, Vangelis Meimarakis, Nicolás Pascual de la Parte, Hélder Sousa Silva, Michal Szczerba, Riho Terras, Pekka Toveri
Renew	Petras Austrevicius, Engin Eroglu, Marie-Agnes Strack-Zimmermann, Lucia Yar
S&D	Lucia Annunziata, Francisco Assis, Tobias Cremer, Elio Di Rupo, Javi López, Costas Mavrides, Sven Mikser
Verts/ALE	Hannah Neumann, Martins Stakis, Reinier Van Lanschot

6	-
ESN	Hans Neuhoff
PPE	Christophe Gomart
PfE	György Hölvényi, Pierre-Romain Thionnet, Roberto Vannacci
The Left	Özlem Demirel

6	0
ECR	Alberico Gambino, Arkadiusz Mularczyk, Reinis Poznaks, Alexandr Vondra
PfE	Rachel Blom, Jaroslava Pokorná Jermanová

Verklaring van de gebruikte tekens:

+ : voor

- : tegen

0 : onthouding(en)